

НАВЧАЛЬНИЙ ПОСІБНИК

для членів окружних виборчих комісій
з виборів народних депутатів України
на позачергових виборах народних
депутатів України
21 липня 2019 року

Навчальний посібник для членів окружних виборчих комісій з виборів народних депутатів України.

Позачергові вибори народних депутатів України 21 липня 2019 року.

© Міжнародна фундація виборчих систем (IFES), 2019.

Автори:

Деніс А.С.
Крікополо Є.В.
Павловська Є.О.

Упорядники:

Дубовик С.О.
Кустова С.М.
Лотюк О.С.
Мохончук Б.С.
Романюк П.В.
Шипілов Л.М.

За участі:

Ашурова Д.В.
Вадімова Н.І.
Гугуєва О.В.
Іваницька Л.Ф.
Кузьменко Л.О.
Шипілова Ю.О.

Дизайн видання: Старанчук О.А.

Видання публікації здійснено в рамках проекту «Відповідальна та підзвітна політика в Україні», що виконується Міжнародною фундацією виборчих систем (IFES) на запит Центральної виборчої комісії за підтримки Агентства США з міжнародного розвитку (USAID).

Будь-які думки, викладені у цій публікації, належать авторському колективу і не обов'язково відображають погляди IFES, Агентства США з міжнародного розвитку (USAID) або уряду США.

Надруковано: «ТОВ «АК-Груп»

01004, м. Київ, вул. Пушкінська 45/2, Літера «А»

Підписано до друку 04.07.2019 р.

Тираж – 1 000.

НАВЧАЛЬНИЙ ПОСІБНИК

для членів окружних
виборчих комісій з виборів
народних депутатів України
на позачергових виборах
народних депутатів України
21 липня 2019 року

СПИСОК СКОРОЧЕНЬ

ЦВК	Центральна виборча комісія
ОВК	окружна виборча комісія з виборів народних депутатів України
ДВК	дільнична виборча комісія з виборів народних депутатів України
КМУ	Кабінет Міністрів України
ВД	виборча дільниця
ЗУ	Закон України
ЗМІ	Засоби масової інформації
ДРВ	Державний реєстр виборців
АІАС	автоматизована інформаційно-аналітична система
БЮЛЕТЕНЬ	виборчий бюлетень з виборів народних депутатів України
ПРОТОКОЛ ПРО ПІДРАХУ- НОК ГОЛОСІВ	Протокол дільничної виборчої комісії з виборів народних депутатів України про підрахунок голосів виборців на виборчій дільниці

ВАЖЛИВО!

Текст посібника ґрунтується на нормах українського законодавства. Посилання на статті в тексті (наприклад, ч. 5 ст. 28) стосуються Закону України «Про вибори народних депутатів України», якщо інше не зазначено безпосередньо у тексті посібника. Посилання на пункти Порядків, затверджених постановами ЦВК, скорочуються в тексті до номера пункту Порядку та номера постанови (наприклад, п. 2.7 П. 350), при цьому повне найменування Порядку, номер та дата постанови зазначаються на початку розділу. Посібник ґрунтується на нормах законодавства, чинних станом на 01 червня 2019 року.

ЗМІСТ

ЗАКОНОДАВСТВО	5
ОСНОВНІ ЗАСАДИ ВИБОРІВ НАРОДНИХ ДЕПУТАТІВ УКРАЇНИ	13
СТАТУС І СИСТЕМА ВИБОРЧИХ КОМІСІЙ. СТАТУС І ПОВНОВАЖЕННЯ ЧЛЕНА ОВК	17
ОРГАНІЗАЦІЯ РОБОТИ ОВК ДО ДНЯ ГОЛОСУВАННЯ.....	37
ДОКУМЕНТУВАННЯ ДІЯЛЬНОСТІ ОВК	47
УТВОРЕННЯ ВИБОРЧИХ ДІЛЬНИЦЬ ТА ДВК	61
ПЕРЕДАЧА ВИБОРЧИХ БЮЛЕТЕНІВ	85
ОТРИМАННЯ ТА ПЕРЕДАЧА ІНФОРМАЦІЇ.....	93
ПОРЯДОК ПРИЙОМУ ДОКУМЕНТІВ ВІД ДВК	95
ВСТАНОВЛЕННЯ ПІДСУМКІВ ГОЛОСУВАННЯ В МЕЖАХ ОКРУГУ.....	105
РОЗГЛЯД СКАРГ	113
ОФІЦІЙНІ СПОСТЕРІГАЧІ	127
ЗАСОБИ МАСОВОЇ ІНФОРМАЦІЇ	137
ВІДПОВІДАЛЬНІСТЬ ЗА ПОРУШЕННЯ ЗАКОНОДАВСТВА ПРО ВИБОРИ НАРОДНИХ ДЕПУТАТІВ.....	141

ЗАКОНОДАВСТВО

ЗАКОНОДАВСТВО

Підготовка і проведення виборів народних депутатів України регулюються Конституцією України, Законом України «Про вибори народних депутатів України», Законом України «Про Центральну виборчу комісію», Законом України «Про Державний реєстр виборців», а також прийнятими відповідно до них іншими актами законодавства, з якими варто ознайомитись члену ОВК:

→ ЗАКони УКРАЇНИ

- Закон України «Про вибори народних депутатів України»
- Закон України «Про Центральну виборчу комісію»
- Закон України «Про Державний реєстр виборців»
- Закон України «Про державну реєстрацію юридичних осіб, фізичних осіб – підприємців та громадських формувань»
- Закону України «Про Національний архівний фонд та архівні установи»
- Закон України «Про інформацію»

→ КОДЕКСИ УКРАЇНИ

- Кодекс адміністративного судочинства (ст. 273-279)
- Кодекс України «Про адміністративні правопорушення» (ст. 212⁷-212²¹)
- Кодекс законів про працю України (ст. 119)
- Кримінальний кодекс України (ст. 157-160)

→ ПОСТАНОВИ ЦВК

- Постанова ЦВК від 15 вересня 2010 року **№ 350 «Про Порядок ведення діловодства у виборчих комісіях та комісіях з референдумів»** (зі змінами)
- Постанова ЦВК від 31 липня 2012 року **№ 133 «Про Порядок розгляду**

скарг виборчими комісіями з виборів народних депутатів України» (зі змінами)

- **Постанова ЦВК від 26 січня 2012 року №18 «Про вимоги до приміщень окружних виборчих комісій з виборів народних депутатів України, норми забезпечення виборчих комісій обладнанням, інвентарем, транспортними засобами і засобами зв'язку, оргтехнікою, іншими матеріальними цінностями, види послуг, які виборчі комісії можуть закуповувати за рахунок коштів Державного бюджету України» (зі змінами)**
- **Постанова ЦВК від 19 січня 2012 року №5 «Про Вимоги до приміщень дільничних виборчих комісій та приміщень для голосування»**
- **Постанова ЦВК від 22 березня 2012 року №53 «Про Порядок виготовлення, передачі, зберігання та використання печаток виборчих комісій з виборів народних депутатів України та штампа «Вибув» (зі змінами)**
- **Постанова ЦВК від 12 березня 2012 року №46 «Про Порядок передачі окружними виборчими комісіями з виборів народних депутатів України виборчої та іншої документації на зберігання до архівних установ»**
- **Постанова ЦВК від 26 січня 2012 року №19 «Про форми списків виборців на виборчих дільницях та інших виборчих документів для підготовки та проведення голосування з виборів народних депутатів України» (зі змінами)**
- **Постанова ЦВК від 19 липня 2012 року №122 «Про Порядок залучення спеціалістів, експертів та технічних працівників для організаційного, правового, технічного забезпечення здійснення повноважень виборчих комісій на час підготовки та проведення виборів народних депутатів України»**
- **Постанова ЦВК від 27 липня 2012 року №126 «Про Порядок перевірки факту тимчасової нездатності виборця самостійно пересуватися для організації голосування з виборів народних депутатів України за місцем перебування виборців»**

- **Постанова ЦВК від 4 квітня 2014 року №207 «Про форми виборчих документів дільничних та окружних виборчих комісій щодо підрахунку голосів виборців на виборчих дільницях та встановлення підсумків голосування з виборів народних депутатів України»**
- **Постанова ЦВК від 4 квітня 2014 року №208 «Про форми виборчих документів дільничних виборчих комісій з виборів народних депутатів України»**
- **Постанова ЦВК від 17 червня 2019 року №1040 Про Порядок передачі виборчим комісіям виборчих бюлетенів з виборів народних депутатів України»**
- **Постанова ЦВК від 27 травня 2019 року №902 «Про форму, розмір, поліграфічне виконання інформаційних плакатів кандидатів у народні депутати України, зареєстрованих в одномандатних виборчих округах, порядок їх виготовлення та передачі окружним та дільничним виборчим комісіям з виборів народних депутатів України»**
- **Постанова ЦВК від 25 липня 2012 року №125 «Про форму, розмір, поліграфічне виконання інформаційних плакатів політичних партій, кандидати у народні депутати України від яких зареєстровані в загальнодержавному багатомандатному виборчому окрузі, порядок їх виготовлення та передачі Міністерству закордонних справ України, окружним і дільничним виборчим комісіям з виборів народних депутатів України» (зі змінами)**
- **Постанова ЦВК від 7 червня 2012 року №96 «Про Роз'яснення щодо складання та уточнення списків виборців для підготовки і проведення голосування з виборів народних депутатів України» (зі змінами)**
- **Постанова ЦВК від 25 квітня 2013 року №88 «Про Порядок проведення жеребкування щодо включення кандидатур до складу дільничних виборчих комісій з виборів народних депутатів України» (із змінами, внесеними Постановою ЦВК від 27 серпня 2014 № 813)**

- Постанова ЦВК від 23 травня 2019 року **№ 894** «**Про форми подань щодо кандидатур до складу окружних та дільничних виборчих комісій з виборів народних депутатів України**»
- Постанова ЦВК від 30 березня 2014 року **№ 124** «**Про форми подань щодо утворення спеціальних виборчих дільниць на тимчасовій основі та у винятковому випадку**» (із змінами, внесеними Постановою ЦВК від 27 лютого 2019 № 400)
- Постанова ЦВК від 18 квітня 2013 року **№ 81** «**Про Роз'яснення щодо порядку внесення змін до складу окружних та дільничних виборчих комісій з виборів народних депутатів України**» (зі змінами)
- Постанова ЦВК від 7 вересня 2012 року **№ 813** «**Про Роз'яснення щодо визначення окружною виборчою комісією з виборів народних депутатів України порядкового номера спеціальної виборчої дільниці, що існує на тимчасовій основі**» (із змінами, внесеними Постановою ЦВК від 27 березня 2014 року № 92)
- Постанова ЦВК від 8 квітня 2014 року **№ 227** «**Про Порядок надання транспортних послуг окружним і дільничним виборчим комісіям з виборів народних депутатів України, Президента України, окружним і дільничним комісіям з всеукраїнського референдуму**» (зі змінами)
- Постанова ЦВК від 12 липня 2012 **№ 110** «**Про Порядок фінансування окружних виборчих комісій та дільничних виборчих комісій закордонних виборчих дільниць за рахунок коштів Державного бюджету України, виділених на підготовку та проведення виборів народних депутатів України**» (зі змінами)
- Постанова ЦВК від 3 січня 2019 року **№ 8** «**Про Порядок контролю за правильним і цільовим використанням коштів Державного бюджету України, що виділяються на підготовку та проведення виборів Президента України, народних депутатів України**»

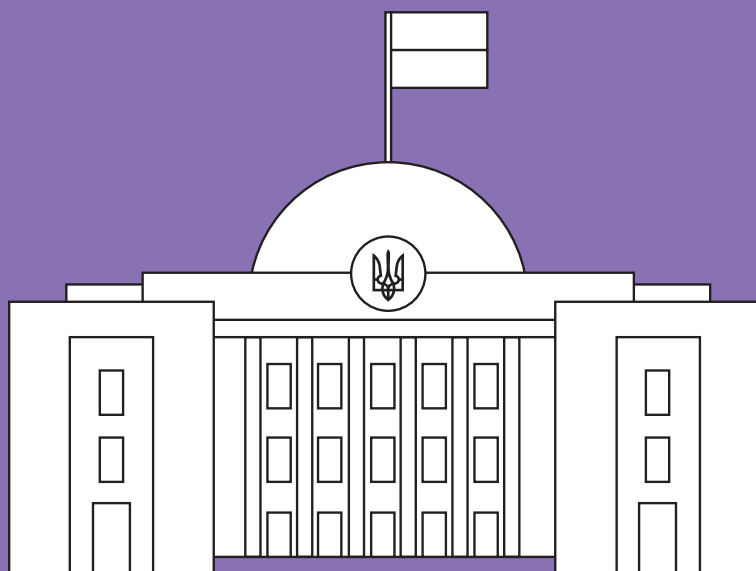
- Постанова ЦВК від 5 червня 2019 року **№ 946** «Про подання окружними виборчими комісіями з виборів народних депутатів України фінансових звітів про надходження та використання коштів Державного бюджету України на підготовку і проведення виборів народних депутатів України»
- Постанова ЦВК від 13 вересня 2012 року **№ 893** «Про забезпечення тимчасової зміни місця голосування виборця без зміни його виборчої адреси» (зі змінами)
- Постанова ЦВК від 6 червня 2019 року **№ 954** «Про Порядок використання окружними виборчими комісіями з виборів народних депутатів України інформаційно-аналітичної системи «Вибори народних депутатів України» Єдиної інформаційно-аналітичної системи «Вибори»»
- Постанова ЦВК від 7 червня 2019 року **№ 963** «Про форми посвідчень суб'єктів та інших учасників виборчого процесу з виборів народних депутатів України»

→ ПОСТАНОВИ КМУ

- Постанова КМУ від 5 вересня 2012 року **№ 848** «Про затвердження Порядку оплати праці членів окружних та дільничних виборчих комісій з виборів народних депутатів України» (зі змінами)
- Постанова КМУ від 24 лютого 2003 року **№ 213** «Про розміри та порядок оплати праці спеціалістів, експертів і технічних працівників, які залучаються до роботи у виборчих комісіях по виборах народних депутатів України, комісіях всеукраїнського референдуму для організаційного, правового, технічного забезпечення здійснення повноважень зазначених комісій» (зі змінами)
- Постанова КМУ від 17 травня 2002 року **№ 662** «Про затвердження Порядку відшкодування шкоди, заподіяної життю, здоров'ю чи майну члена окружної, територіальної, дільничної виборчої комісії, що здійснює підготовку та проведення виборів народних депутатів України,

депутатів Верховної Ради Автономної Республіки Крим і місцевих рад, сільських, селищних і міських голів і старост у зв'язку з виконанням обов'язків члена виборчої комісії» (зі змінами)

ОСНОВНІ ЗАСАДИ ВИБОРІВ НАРОДНИХ ДЕПУТАТІВ УКРАЇНИ

ОСНОВНІ ЗАСАДИ ВИБОРІВ НАРОДНИХ ДЕПУТАТІВ УКРАЇНИ

Народні депутати України (далі – депутати) обираються громадянами України на основі

загального,

рівного,

прямого

виборчого права шляхом **таємного** голосування (ч. 1 ст. 1).

Кількісний склад Верховної Ради України становить (ч. 2 ст. 1).

450 депутатів

Вибори депутатів здійснюються за **змішаною (пропорційно-мажоритарною) системою** (ч. 3 ст. 1, ч. 1 ст. 18)

225 депутатів обираються

за пропорційною системою

в загальнодержавному багатомандатному виборчому окрузі, який включає в себе всю територію України і закордонний виборчий округ, за виборчими списками кандидатів у депутати від політичних партій

225 депутатів обираються

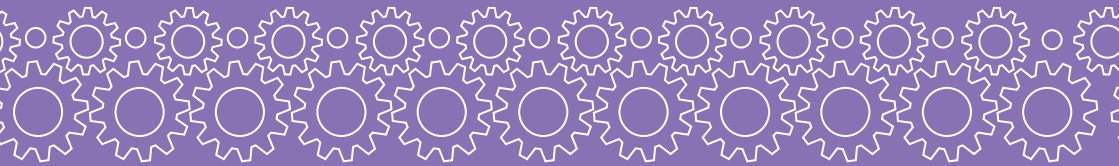
за мажоритарною системою

відносної більшості в одномандатних виборчих округах, що утворюються ЦВК та існують на постійній основі

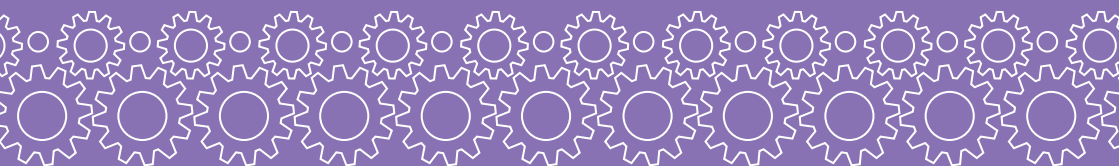
Підготовка організації і проведення голосування та підрахунок голосів виборців здійснюється на

виборчих дільницях,

що утворюються ЦВК або ОВК відповідно до Закону та існують на постійній чи тимчасовій основі (ч. 1 ст. 19).

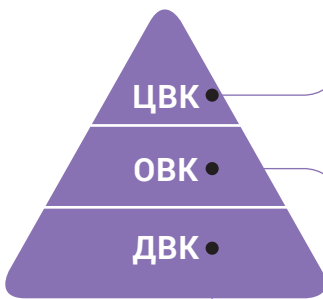

СТАТУС І СИСТЕМА ВИБОРЧИХ КОМІСІЙ

СТАТУС І СИСТЕМА ВИБОРЧИХ КОМІСІЙ

Виборчі комісії є **спеціальними колегіальними органами**, уповноваженими організувати підготовку та проведення виборів депутатів і забезпечувати додержання та однакове застосування законодавства України про вибори депутатів (ч. 1 ст. 25).

очолює систему виборчих комісій, які організують підготовку і проведення виборів депутатів, і є **комісією вищого рівня** щодо всіх ОВК та ДВК, передбачених Законом про вибори народних депутатів (ч. 2 ст. 25). Повноваження ЦВК здійснюються на всій території України та в закордонному окрузі (п. 1 ч. 2 ст. 24).

є **юридичною особою**, має печатку. ОВК є комісією вищого рівня щодо всіх ДВК в межах відповідного одномандатного виборчого округу (ч. 5 ст. 25). Повноваження ОВК здійснюються у межах одномандатного виборчого округу (п.2 ч. 2 ст. 24). ЦВК не є правонаступником ОВК (ч. 3 ст. 25).

також має власну печатку, проте, **не є юридичною особою** (ч. 6 ст. 25). Повноваження ДВК здійснюються у межах виборчої дільниці (п. 3 ч. 2 ст. 24).

ПОВНОВАЖЕННЯ ОВК

ВАЖЛИВО!

Повноваження ОВК починаються з моменту складення присяги не менш як двома третинами її мінімального складу на її першому засіданні, яке проводиться не пізніше як на третій день після дня прийняття рішення про її утворення (ч. 1 ст. 31), **а припиняються** через 15 днів після дня офіційного оприлюднення ЦВК результатів виборів депутатів (ч. 3 ст. 31).

Нижче **коротко** наведено, що може та повинна робити ОВК (ч. 2 ст. 31):

1. забезпечує підготовку та проведення виборів депутатів в одномандатному виборчому окрузі та в загальнодержавному багатомандатному виборчому окрузі в межах одномандатного округу;
2. здійснює в межах відповідного одномандатного виборчого округу контроль за додержанням і однаковим застосуванням законодавства про вибори депутатів;
3. надає правову, організаційно-методичну, технічну допомогу ДВК, організовує навчання членів цих комісій з питань організації виборчого процесу, а також навчання голів, заступників голів, секретарів ДВК;
4. утворює ДВК відповідно до Закону, крім виняткових випадків, коли ДВК утворюється ЦВК одночасно з утворенням ВД виборчої дільниці за поданням ОВК;
5. скликає у разі необхідності за власною ініціативою засідання ДВК;
6. вирішує питання використання коштів Державного бюджету України, виділених на підготовку та проведення виборів депутатів, у порядку, встановленому ЦВК;

7. контролює дотримання органами, уповноваженими на це законом, законодавства щодо складання списків виборців по ВД на території одномандатного виборчого округу, контролює надання їх для загального ознайомлення;
8. контролює діяльність місцевих органів виконавчої влади та органів місцевого самоврядування з питань забезпечення приміщеннями для голосування, транспортом, засобами зв'язку, обладнанням, у межах своєї компетенції розглядає і вирішує інші питання матеріально-технічного забезпечення виборів депутатів на території одномандатного виборчого округу;
9. передає ДВК виборчі бюлетені, бланки іншої документації відповідно до Закону, забезпечує контроль за обліком виборчих бюлетенів у межах одномандатного виборчого округу;
10. забезпечує виготовлення інформаційних плакатів, плакатів, що роз'яснюють порядок голосування та відповідальність за порушення законодавства про вибори депутатів, печаток ДВК та передає їх ДВК, а також забезпечує виготовлення іншої виборчої документації;
11. заслуховує інформацію ДВК, місцевих органів виконавчої влади та органів місцевого самоврядування з питань підготовки і проведення виборів;
12. реєструє офіційних спостерігачів від політичних партій, кандидата у депутати, громадської організації;
13. розглядає заяви і скарги на рішення, дії або бездіяльність ДВК і приймає рішення з цих питань;
14. встановлює підсумки голосування в загальнодержавному багатомандатному виборчому окрузі в межах одномандатного виборчого округу та одномандатному виборчому окрузі, складає протоколи про підсумки голосування, передає протоколи та іншу виборчу документацію в ЦВК;

15. визнає голосування на ВД недійсним у випадках, передбачених Законом;
16. забезпечує передачу на зберігання до відповідної архівної установи виборчої та іншої документації в порядку, встановленому ЦВК;
17. узагальнює інформацію щодо поданих до ОВК заяв та скарг, що стосуються процесу виборів депутатів, а також результатів їх розгляду, вивіщує цю інформацію на стенді офіційних матеріалів комісії для загального ознайомлення та подає її до ЦВК у встановленому порядку;
18. здійснює інші повноваження, передбачені законами України.

УТВОРЕННЯ ОВК

На позачергових виборах народних депутатів України ОВК утворюється Центральною виборчою комісією за поданням (ч. 2 ст. 107)

політичних партій,
депутатські фракції яких зареє-
стровані в Апараті Верховної Ради
України поточного скликання

**політичних партій - суб'єктів
виборчого процесу,**
кандидатів у депутати від яких
було зареєстровано у загально-
державному багатомандатному
виборчому окрузі на останніх
виборах депутатів

НЕ ПІЗНІШ ЯК ЗА 50 ДНІВ ДО ДНЯ ГОЛОСУВАННЯ
(ч. 1 ст. 107)

→ У СКЛАДІ

ГОЛОВИ

ЗАСТУПНИКА ГОЛОВИ

СЕКРЕТАРЯ

ІНШИХ ЧЛЕНІВ КОМІСІЇ

**ВСЬОГО НЕ
МЕНШЕ 12 ОСІБ
І НЕ БІЛЬШЕ
18 ОСІБ**

НАБУТТЯ ОВК СТАТУСУ ЮРИДИЧНОЇ ОСОБИ

ОВК набуває статусу юридичної особи **з моменту внесення відповідного запису** до Єдиного державного реєстру юридичних осіб, фізичних осіб – підприємців та громадських формувань згідно із Законом України «Про державну реєстрацію юридичних осіб, фізичних осіб – підприємців та громадських формувань», для чого

голова комісії,

а в разі його відсутності –

заступник голови комісії

НЕ ПІЗНІШ ЯК НА 4 ДЕНЬ З ДНЯ УТВОРЕННЯ ОВК

повинен особисто подати державному реєстратору за місцем розташування ОВК **копію відповідної постанови ЦВК** про утворення комісії та заяву про державну реєстрацію створення юридичної особи.

Реєстраційний збір за проведення державної реєстрації ОВК як юридичної особи **не сплачується** (ч. 4 ст. 38).

ПРИПИНЕННЯ СТАТУСУ ОВК ЯК ЮРИДИЧНОЇ ОСОБИ

Статус ОВК як юридичної особи припиняється з моменту **внесення відповідного запису** до Єдиного державного реєстру юридичних осіб, фізичних осіб - підприємців та громадських формувань згідно із Законом України «Про державну реєстрацію юридичних осіб, фізичних осіб - підприємців та громадських формувань», для чого

голова комісії,

а в разі його
відсутності –

заступник голови комісії

**НЕ ПІЗНІШ ЯК ЧЕРЕЗ 5 ДНІВ З ДНЯ ОФІЦІЙНОГО
ОПРИЛЮДНЕННЯ РЕЗУЛЬТАТІВ ВИБОРІВ ДЕПУТАТІВ**

звертається особисто до державного реєстратора із письмовим повідомленням про дату припинення комісії (ч. 6 ст. 38, Закон України «Про державну реєстрацію юридичних осіб, фізичних осіб - підприємців та громадських формувань»).

голова комісії,

а в разі його
відсутності –

заступник голови комісії

після закінчення процедури припинення комісії, але не раніше 30 днів з дня офіційного оприлюднення результатів виборів депутатів повинен особисто подати державному реєстратору за місцем розташування ОВК документи, необхідні для проведення державної реєстрації припинення окружної виборчої комісії як юридичної особи (ч. 9 ст. 38, Закон України «Про державну реєстрацію юридичних осіб, фізичних осіб – підприємців та громадських формувань»).

Центральна виборча комісія **не є правонаступником** ОВК (ч. 3 ст. 25).

ВИМОГИ ДО ЧЛЕНІВ ОВК

До складу ОВК **можуть входити** виборці, які проживають у межах території України (ч. 1 ст. 26).

ВАЖЛИВО!

Згідно ч. 1 ст. 2 виборцями є громадяни України, яким **на день голосування виповнилося 18 років**. Не мають права голосу громадяни, визнані судом недієздатними (ч. 9 ст. 2).

Виборець може входити до складу лише **1** виборчої комісії, що здійснює підготовку та проведення виборів народних депутатів України, а також виборів Президента України, депутатів Верховної Ради Автономної Республіки Крим, депутатів місцевих рад та сільських, селищних, міських голів, комісії всеукраїнського або місцевого референдуму, якщо виборчий процес зазначених виборів чи процес референдуму проводиться одночасно з виборами народних депутатів України. (ч. 2 ст. 26).

Секретар ОВК повинен володіти **державною мовою** в обов'язі, необхідному для ведення діловодства (ч. 7 ст. 26).

ОБМЕЖЕННЯ ЩОДО УЧАСТІ В РОБОТІ ОВК

До складу ОВК **не можуть входити** (ч. 3 ст. 26):

- кандидати у депутати,
- довірені особи кандидатів у депутати в одномандатному виборчому окрузі,
- представники політичної партії у ЦВК,
- уповноважені особи політичної партії,
- офіційні спостерігачі,
- посадові та службові особи органів державної влади,
- посадові та службові особи органів влади Автономної Республіки Крим,
- посадові та службові особи органів місцевого самоврядування,
- працівники судів,
- працівники правоохоронних органів,
- громадяни, які утримуються в установах виконання покарань,
- громадяни, які утримуються у слідчих ізоляторах,
- громадяни, які мають судимість за вчинення тяжкого або особливо тяжкого злочину чи злочину проти виборчих прав громадян, якщо ця судимість не погашена або не знята у встановленому законом порядку.

СТАТУС І ПОВНОВАЖЕННЯ ЧЛЕНА ОВК

Статус членів ОВК визначається **ст. 36**.

Для набуття статусу члена ОВК, члену ОВК потрібно на першому засіданні виборчої комісії, в якому він бере участь, в обов'язковому порядку ознайомитися зі змістом частин 7 - 12 статті 36 (наведені нижче), та скласти присягу члена ОВК.

ЧЛЕН ОВК МАЄ ПРАВО

брати участь у підготовці питань, що вносяться на розгляд ОВК (п. 1 ч. 7 ст. 36);

виступати на засіданнях ОВК, ставити іншим учасникам засідання запитання щодо порядку денного, вносити пропозиції з питань, віднесених до повноважень ОВК (п. 2 ч. 7 ст. 36);

за дорученням відповідної ОВК перевіряти діяльність виборчих комісій нижчого рівня (п. 3 ч. 7 ст. 36);

безперешкодно знайомитися з документами ОВК, членом якої він є, та виборчих комісій нижчого рівня на відповідній території (п. 4 ч. 7 ст. 36);

на відшкодування шкоди, заподіяної його життю, здоров'ю чи майну у зв'язку з виконанням обов'язків члена ОВК, у тому числі витрат на відрядження, пов'язаних з виконанням обов'язків члена ОВК, у порядку і розмірі, що встановлені КМУ (п. 5 ч. 7 ст. 36).

Член комісії не може бути звільнений з роботи, переведений на нижчу посаду з підстав, пов'язаних із виконанням його обов'язків у виборчій комісії (ч. 8 ст. 36).

ЧЛЕН ОВК ЗОБОВ'ЯЗАНИЙ

додержуватися Конституції України, ЗУ «Про вибори народних депутатів України» та інших законів України з питань підготовки і проведення виборів (п. 1 ч. 9 ст. 36);

брати участь у засіданнях ОВК (п. 2 ч. 9 ст. 36);

виконувати рішення ОВК та обов'язки, покладені на нього згідно з їх розподілом у комісії (п. 2 ч. 9 ст. 36).

ІНШІ ПРАВА ТА ОБОВ'ЯЗКИ

На час безпосереднього виконання обов'язків члена ОВК (участь у засіданнях комісії, інших заходах на виконання цього Закону чи рішень комісії) на кожного члена ОВК поширюються гарантії і компенсації, передбачені законодавством для працівників на час виконання ними державних або громадських обов'язків у робочий час. Члени ОВК звільняються від виконання службових обов'язків за місцем постійної роботи на час, необхідний для здійснення обов'язків члена ОВК, на підставі письмового повідомлення голови, заступника голови чи секретаря відповідної ОВК про скликання засідання ОВК або рішення ОВК про залучення члена ОВК до участі в інших заходах, передбачених Законом. Такі повідомлення або рішення повинні містити зазначення дати, часу та запланованої тривалості засідання виборчої комісії чи іншого заходу (ч. 11 ст. 36).

Член ОВК має також інші права та обов'язки відповідно до Закону про вибори народних депутатів України та інших законів України (ч. 10 ст. 36).

ЧЛЕНУ ОБК ЗАБОРОНЕНО

Члену ОБК протягом часу своїх повноважень забороняється агітувати за чи проти партій, кандидатів у депутати та публічно оцінювати діяльність партій - суб'єктів виборчого процесу та кандидатів у депутати (ч. 12 ст. 36).

Текст присяги члена ОБК (ч. 3 ст. 36):

Я,

.....
(прізвище, ім'я та по батькові)

беручи на себе повноваження члена виборчої комісії та усвідомлюючи свою високу відповідальність перед Українським народом, присягаю додержуватися Конституції України та виборчих законів України, чесно і сумлінно виконувати свої обов'язки, виходячи з принципів верховенства права, законності, об'єктивності та неупередженості, забезпечувати реалізацію і захист виборчих прав громадян України.

Особа, яка склала присягу, ставить **свій підпис під текстом** присяги.

Цей документ є **невід'ємною частиною документації** відповідної комісії.

ВАЖЛИВО!

Відмова скласти присягу
означає **ВІДМОВУ** особи бути
членом ОВК (ч. 5 ст. 36).

Члену ОВК після складення ним присяги видається **посвідчення** за підписом голови ЦВК за формою, затвердженою постановою ЦВК від 7 червня 2019 року № 963 «Про форми посвідчень суб'єктів та інших учасників виборчого процесу з виборів народних депутатів України» (ч. 4 ст. 36).

.....
(вид та дата проведення виборів)

ПОСВІДЧЕННЯ №

.....
(прізвище,
власне ім'я (усі власні імена), по батькові (за наявності))
.....
(голова, заступник голови, секретар, член)

окружної виборчої комісії з виборів народних депутатів України
одномандатного виборчого округу №

Голова
Центральної виборчої комісії

«.....» 20__року (підпис) (прізвище, ініціали) МП

Дійсне з пред'явленням документа, що посвідчує особу

Зверніть увагу, що посвідчення члена ОВК дійсне лише за умови пред'явлення документа, що посвідчує особу!

ДОСТРОКОВЕ ПРИПИНЕННЯ ПОВНОВАЖЕНЬ ЧЛЕНА ОВК

Повноваження усього складу ОВК можуть бути **достроково** припинені ЦВК за власною ініціативою або на підставі рішення суду в разі систематичного порушення чи одноразового грубого порушення комісією Конституції України, Закону України «Про вибори народних депутатів України» та інших законів України (ч. 1 ст. 37).

Повноваження члена ОВК припиняються достроково ЦВК (ч. 3 ст. 37)

**з моменту їх виникнення
або виявлення**

**з моменту прийняття рішення
ЦВК про дострокове припинення повноважень**

у зв'язку з:

1. припиненням його громадянства України

1. особою заявою про складення повноважень члена комісії;

Особа, яка подала заяву про складення повноважень, продовжує виконувати обов'язки голови, заступника голови, секретаря, члена ОВК до моменту прийняття рішення ЦВК про дострокове припинення її повноважень (ч. 4 ст. 37).

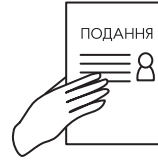

2. реєстрацією його

- кандидатом у народні депутати України
- кандидатом у депутати Верховної Ради Автономної Республіки Крим
- кандидатом у депутати місцевої ради
- кандидатом на посаду сільського, селищного, міського голови, якщо виборчий процес вказаних виборів проводиться одночасно з виборчим процесом виборів народних депутатів України;

3. реєстрацією його

- представником політичної партії у ЦВК
- офіційним спостерігачем
- уповноваженою особою політичної партії
- довіреною особою кандидата у народні депутати України
- довіреною особою кандидата у депутати Верховної Ради Автономної Республіки Крим
- довіреною особою кандидата у депутати місцевої ради
- довіреною особою кандидата на посаду сільського, селищного, міського голови, якщо виборчий процес вказаних виборів проводиться одночасно з виборчим процесом виборів народних депутатів України
- представником, уповноваженою особою місцевої організації партії, якщо виборчий процес вказаних виборів проводиться одночасно з виборчим процесом виборів народних депутатів України;

2. внесенням подання про заміну члена ОВК суб'єктом, за поданням якого кандидатуру такого члена було включено до складу ОВК;

3. вибуттям на період включно до дня голосування за межі України або країни, на території якої утворена закордонна виборча дільниця, що тягне за собою неможливість виконувати обов'язки члена ОВК;

4. порушенням присяги члена ОВК, що виявилось як систематичне невиконання покладених на нього обов'язків, засвідченим не менш як двома рішеннями з цього приводу ОВК, до складу якої він входить;

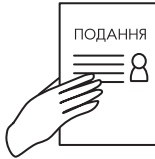
5. одноразовим грубим порушенням законодавства України про вибори, встановленим рішенням суду або рішенням ЦВК.

4. набранням щодо нього законної сили обвинувальним вироком суду за вчинення тяжкого або особливо тяжкого злочину чи злочину проти виборчих прав громадян;
5. виявленням обставин наявності судимості за вчинення тяжкого або особливо тяжкого злочину чи злочину проти виборчих прав громадян, якщо така судимість не знята або не погашена;
6. входження його до складу іншої виборчої комісії, що здійснює підготовку та проведення виборів народних депутатів України або депутатів Верховної Ради Автономної Республіки Крим, депутатів місцевих рад та сільських, селищних, міських голів, якщо виборчий процес вказаних виборів проводиться одночасно з виборчим процесом виборів народних депутатів України;
7. відмовою скласти присягу члена ОВК;
8. визнанням його недієздатним;
9. його смертю.

ВАЖЛИВО !

Дострокове припинення повноважень усього складу ОВК **не є ліквідацією цієї комісії** (ч. 2 ст. 37).

А ЯКЩО ГОЛОВА / ЗАСТУПНИК ГОЛОВИ / СЕКРЕТАР ОВК СИСТЕМАТИЧНО НЕ ВИКОНУЮТЬ СВОЇХ ОБОВ'ЯЗКІВ?

У разі якщо

- голова ОВК,
- заступник голови ОВК або
- секретар ОВК

СИСТЕМАТИЧНО не виконує покладені на нього обов'язки,

У разі якщо

- голова ОВК,
- заступник голови ОВК або
- секретар ОВК

ВІДМОВЛЯЄТЬСЯ від виконання своїх повноважень,

відповідна ОВК може звернутися до ЦВК з мотивованим **поданням** про його заміну, якщо за це проголосувало не **менше двох третин членів** складу комісії (ч. 9 ст. 37).

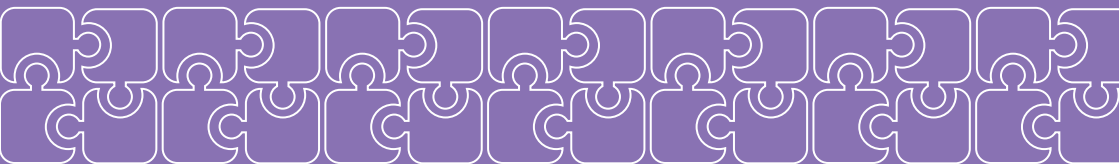
така особа може особисто подати **власноручно написану заяву** про складання повноважень до ЦВК (ч. 9 ст. 37).

Зазначене подання чи заява підлягає **обов'язковому розгляду** у строки, зазначені у частині 7 статті 37.

Рішення про заміну голови, заступника голови, секретаря ОВК не тягне за собою **припинення повноважень цих осіб як членів відповідної ОВК** (ч. 9 ст. 37).

Призначення нового голови, заступника голови, секретаря ОВК проводиться в порядку, встановленому Законом (ч. 10 ст. 37).

ОРГАНІЗАЦІЯ РОБОТИ ОВК ДО ДНЯ ГОЛОСУВАННЯ

ОРГАНІЗАЦІЯ РОБОТИ ОВК ДО ДНЯ ГОЛОСУВАННЯ

Виборча комісія є **колегіальним органом** (ч. 1 ст. 33). **Ніхто не має права втручатися** у діяльність виборчих комісій, крім як у випадках, передбачених законом (ч. 18 ст. 33). Для організаційного, правового, технічного забезпечення здійснення повноважень, передбачених Законом, ОВК **може залучати**, на підставі цивільно-правових угод, **відповідних спеціалістів**, експертів та технічних працівників (ч. 17 ст. 33).

Основною формою роботи виборчої комісії є **засідання**.

ЗАСІДАННЯ ОВК

СКЛИКАЄ	ВЕДЕ
голова комісії	голова комісії
в разі відсутності голови – заступник голови комісії	або заступник голови комісії
в разі відсутності голови та його заступника – секретар комісії	у разі невиконання ними цієї функції або у разі їх відсутності – головуючий на засіданні, визначений ОВК з числа членів комісії
у разі необхідності – за рішенням ЦВК	

Засідання ОВК скликається з **обов'язковим повідомленням усіх членів** комісії про час, місце проведення засідання та його порядок денний (ч. 6 ст. 33). Членам ОВК надаються проекти рішень комісії та необхідні документи, як правило, **не пізніше останнього дня** перед днем проведення засідання ОВК, однак не пізніш як до початку засідання (ч. 7 ст. 33).

ВАЖЛИВО !

На письмову вимогу **третини складу** ОВК голова комісії або його заступник зобов'язаний скликати засідання ОВК не пізніше наступного дня після отримання такої вимоги (ч. 3 ст. 33).

Перше засідання ОВК скликається її головою **не пізніш як на третій день** після дня утворення комісії, а наступні - за необхідністю (ч. 5 ст. 33). Засідання ОВК є повноважним за умови присутності **більше половини членів комісії від складу цієї комісії** (ч. 5 ст. 33). На засіданні ОВК ведеться **протокол засідання**, який веде секретар комісії (ч. 2 ст. 35).

МАТЕРІАЛИ ДО ЗАСІДАННЯ ОВК

Правила документування діяльності виборчих комісій регулюються Порядком ведення діловодства у виборчих комісіях та комісіях з референдумів, затвердженим Постановою ЦВК від 15 вересня 2010 року № 350 (далі – П. 350).

ВАЖЛИВО !

Підготовку матеріалів до засідання комісії забезпечує **секретар** ОВК (п. 2.1 П. 350).

Матеріали до питань з порядку денного засідання ОВК складаються з (п. 2.7 П. 350 зі змінами):

- порядку денного;
- проектів рішень (постанови, протокольного рішення);
- додатків до проектів рішень, якщо такі зазначені у тексті рішення (звернення, заяви, роз'яснення, плани, списки, звіти, довідки тощо);
- в разі потреби – доповідних записок членів ОВК, які готують питання на розгляд комісії.

Голова ОВК має ознайомитись з підготовленими матеріалами. В разі відсутності потреби внесення поправок до їх тексту голова **вчиняє** на проєкті рішення, що пропонується прийняти, відповідну **резольюцію** (п. 2.10 П. 350):

*для розгляду
на засіданні комісії*

Матеріали **надаються членам ОВК**, як правило, **не пізніше останнього дня** перед днем проведення засідання комісії, якщо інше не встановлено законом, **однак не пізніш як до початку засідання** (ч. 6 ст. 28, п. 2.8 П. 350).

ПОРЯДОК ДЕННИЙ ЗАСІДАННЯ ОВК

Засідання ОВК ведеться згідно **затвердженого комісією порядку денного**, зафіксованого у протоколі засідання.

ПРОЕКТ ПОРЯДКУ ДЕННОГО		ПОРЯДОК ДЕННИЙ		
ГОТУЄТЬСЯ		ПОГОДЖУЄТЬСЯ	ДОВОДИТЬСЯ ДО ВІДОМА	
КИМ?	секретарем ОВК згідно з планом роботи та за дорученням голови ОВК, а також з урахуванням пропозицій членів ОВК	з головою ОВК	членів ОВК – секретарем комісії	ЗМІ, осіб, які мають право брати участь у засіданні, запрошених на засідання
КОЛИ?	не пізніше ніж за 1 день до засідання	–	як правило, не пізніше останнього дня перед днем проведення засідання а в день, що передує дню виборів та в день виборів – негайно	як правило, не пізніше останнього дня перед днем проведення засідання
ВИЗНАЧЕНО	п. 2.4 П. 350	п. 2.5 П. 350	п. 2.5 П. 350	п. 2.6 П. 350

ОБГОВОРЕННЯ ПОРЯДКУ ДЕННОГО ОВК

Проект порядку денного обговорюється **на початку засідання комісії**. При цьому питання, внесені до порядку денного, **може бути вилучене** з нього за ініціативою членів комісії, про що приймається окреме рішення (п. 2.15 П. 350).

Проект порядку денного за пропозиціями членів ОВК та рішенням комісії **може бути доповнено питаннями** під час його обговорення (п. 2.16 П. 350).

ОВК також може прийняти рішення **про перенесення розгляду додатково запропонованих** питань на наступні засідання комісії (п. 2.18 П. 350).

Проект порядку денного **затверджується** або **відхиляється** після його колегіального обговорення за рішенням комісії (п. 2.17 П. 350).

ВАЖЛИВО !

ОВК **на вимогу трьох її членів**, а також за рішенням ЦВК зобов'язана розглянути на своєму засіданні питання, що відносяться до її повноважень, не пізніше як у триденний строк, але не пізніше дня виборів, а в день виборів – невідкладно (ч. 9 ст. 33).

ПРИКЛАД ПОРЯДКУ ДЕННОГО ПЕРШОГО ЗАСІДАННЯ ОВК

ПОРЯДОК ДЕННИЙ:

1. Про складення присяги членами окружної виборчої комісії з виборів народних депутатів України одномандатного виборчого округу № ____.
2. Про розподіл обов'язків між членами окружної виборчої комісії з виборів народних депутатів України одномандатного виборчого округу № ____.
3. Про виконання членами окружної виборчої комісії з виборів народних депутатів України одномандатного виборчого округу № ____ своїх повноважень на платній основі.
4. Про затвердження графіку роботи окружної виборчої комісії з виборів народних депутатів України одномандатного виборчого округу № ____.

РІШЕННЯ ОВК

Рішення ОВК, прийняте в межах її повноважень, є **обов'язковим** для виконання усіма суб'єктами виборчого процесу (ч. 14 ст. 33).

Рішення ОВК, що суперечить законодавству України або прийняте з перевищенням її повноважень, **може бути скасоване ЦВК** або визнане протиправним та скасоване судом.

У такому випадку **ЦВК** має право прийняти **рішення по суті питання** (ч. 15 ст. 33).

Рішення ОВК приймається **відкритим голосуванням** після його розгляду та обговорення на засіданні ОВК

до дня голосування	у день голосування
<p>більшістю голосів від складу комісії (ч. 10 ст. 33)</p>	<p>більшістю голосів від складу комісії (ч. 10 ст. 33),</p> <p>а у разі присутності менше ніж двох третин членів комісії від складу комісії</p> <p>рішення комісії приймається не менше ніж двома третинами голосів від числа членів комісії, присутніх на засіданні комісії (ч. 12 ст. 33).</p>

Рішення ОВК **приймається**, як правило, у **формі постанови** (п. 2.2 П. 350); ОВК може **ухвалювати протокольні рішення** – з питань поточної внутрішньої діяльності (п. 2.3 П. 350);

ВАЖЛИВО !

ОВК **на вимогу трьох членів комісії**, а також за рішенням ЦВК або суду зобов'язана розглянути на своєму засіданні питання, що належать до її повноважень, не пізніш як у триденний строк від дня заявлення вимоги або прийняття зазначеного рішення, але не пізніше дня виборів, а вдень виборів голосування, крім ДВК, – невідкладно (ч. 9 ст. 33).

ПРАВО ПРИСУТНОСТІ НА ЗАСІДАННІ ОВК

Окрім членів ОВК на засіданні комісії (в тому числі під час встановлення підсумків голосування в межах ТВО) **можуть бути присутніми**

→ **БЕЗ ДОЗВОЛУ чи ЗАПРОШЕННЯ** (ч. 3 ст. 34):

ХТО МОЖЕ БУТИ ПРИСУТНІМ?	ОБМЕЖЕННЯ ПО КІЛЬКОСТІ	ПОЗБАВЛЕННЯ ПРАВА ПРИСУТНОСТІ, ЯКЩО ПРИСУТНІ НЕПРАВОМІРНО ПЕРЕШКОДЖАЮТЬ РОБОТІ ОВК
члени ЦВК	без обмежень	не можуть бути позбавлені права присутності
кандидати у депутати	без обмежень	не менше ніж двома третинами голосів від складу ОВК
довірені особи кандидатів у депутати	не більше 1 особи від 1 кандидата	не менше ніж двома третинами голосів від складу ОВК
уповноважені особи політичних партій	не більше 1 особи від 1 партії	не менше ніж двома третинами голосів від складу ОВК
офіційні спостерігачі від кандидатів у депутати	не більше 1 особи від 1 кандидата	не менше ніж двома третинами голосів від складу ОВК
офіційні спостерігачі від політичних партій	не більше 1 особи від 1 партії	не менше ніж двома третинами голосів від складу ОВК
офіційні спостерігачі від громадських організацій	не більше 1 особи від 1 організації	не менше ніж двома третинами голосів від складу ОВК

офіційні спостерігачі від іноземних держав	без обмежень	не менше ніж двома третинами голосів від складу ОВК
офіційні спостерігачі від міжнародних організацій	без обмежень	не менше ніж двома третинами голосів від складу ОВК
представники ЗМІ	не більше 2 осіб від 1 ЗМІ	не менше ніж двома третинами голосів від складу ОВК

Інші особи, крім зазначених, можуть бути присутніми на засіданні **ОВК тільки з дозволу або на запрошення** цієї комісії, про що приймається рішення на засіданні ОВК (ч. 4 ст. 34).

ОВК може прийняти мотивоване рішення про позбавлення права присутності на своєму засіданні особи, запрошеної ОВК на засідання комісії, якщо вона **НЕПРАВОМІРНО ПЕРЕШКОДЖАЄ** проведенню засідання (ч. 5 ст. 34).

РЕЄСТРАЦІЯ ПРИСУТНІХ

- I. **Секретар ОВК** відповідає за реєстрацію осіб, які беруть участь у засіданні на запрошення комісії чи без дозволу і запрошення (п. 2.12 П. 350).

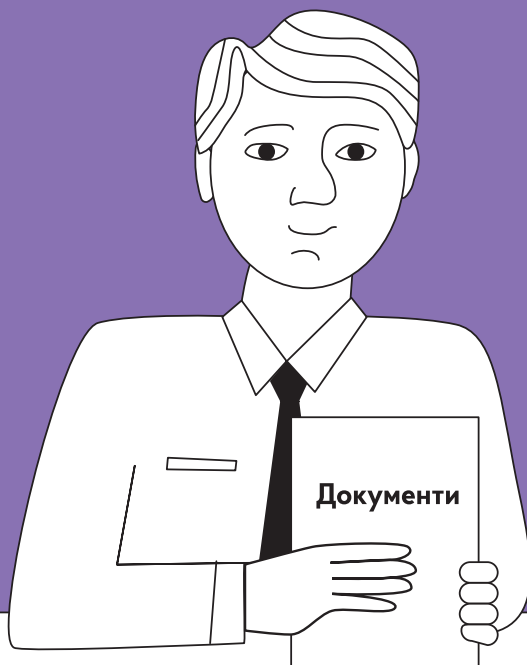
Перед початком засідання **секретар ОВК** готує і подає голові ОВК список запрошених осіб (п. 2.1 П. 350) із зазначенням

- прізвищ, імен, по батькові,
- найменування посад запрошених,
- офіційних назв органів, які вони представляють або осіб, яких вони представляють,
- питання порядку денного, у зв'язку з розглядом якого вони запрошені.

- II. **Голова ОВК** на початку засідання або на початку розгляду питання **оголошує кількість присутніх членів ОВК, список запрошених осіб та інших осіб**, які мають право бути присутніми без дозволу чи запрошення комісії, а також представників ЗМІ (п. 2. 14 П. 350).

ДОКУМЕНТУВАННЯ ДІЯЛЬНОСТІ ОВК

ДОКУМЕНТУВАННЯ ДІЯЛЬНОСТІ ОВК

Документування діяльності ОВК та ДВК здійснюється у порядку, встановленому статтею 35, та Порядком ведення діловодства у виборчих комісіях та комісіях з референдумів, затвердженим постановою ЦВК від 15 вересня 2010 року № 350 (із змінами) (далі – П. 350).

Відповідальність за організацію та стан діловодства в комісії покладається на

Підготовку матеріалів до засідання ОВК, оформлення та доопрацювання прийнятих на її засіданні документів, достовірність документування засідання комісії забезпечує

голову ОВК
(п. 1.4 П. 350).

секретар ОВК
(п. 2.1 П. 350).

На засіданні ОВК

ведеться **ПРОТОКОЛ ЗАСІДАННЯ** (ч. 2 ст. 35), в якому фіксуються обговорені питання та результати голосування за прийняття рішень.

На засіданні ОВК

ПРИЙМАЄ		СКЛАДАЄ	
ПОСТАНОВИ	ПРОТОКОЛЬНІ РІШЕННЯ	АКТИ	ПРОТОКОЛИ*
Рішення ОВК з розглянутого питання письмово оформляється у формі постанови.	Рішення з питань поточної діяльності.	Акт комісії засвідчує певний факт або подію, виявлені і визнані комісією.	Протокол комісії встановлює підсумки певних дій, виконаних комісією.

Важливо, щоб члени ОВК не плутали **протокол засідання ОВК та протокол комісії, який встановлює підсумки певних дій, наприклад, протокол ОВК про підсумки голосування у загальнодержавному багатомандатному виборчому окрузі в межах одномандатного виборчого округу.*

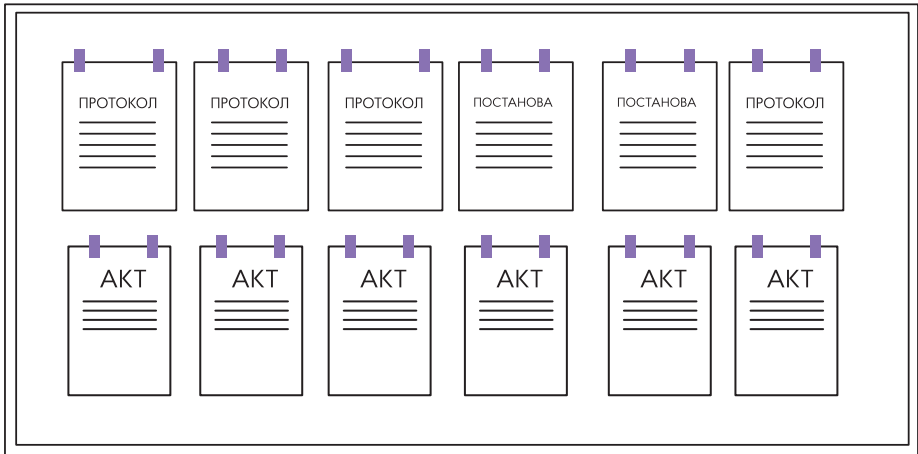
Прийняті ОВК постанови, протокольні рішення та складені комісією акти та протоколи мають **відповідну нумерацію** (п. 4.7 П. 350), тобто якщо, **НАПРИКЛАД**, ОВК збирається на третє засідання, то відповідно протокол засідання ОВК буде нумеруватися номером 3. Якщо за попередні два засідання ОВК прийняла, наприклад, 6 постанов, то перша прийнята на третьому засіданні постанова буде нумеруватись номером «7», наступна – «8» і т.д.

Протокол засідання, постанови ОВК, додатки до постанови, протокового рішення, прийнятих на засіданні ОВК, **підписує** (п. 4.7 П. 350)

- голова ОВК чи головуєчий на засіданні, та
- секретар ОВК чи секретар відповідного засідання ОВК.

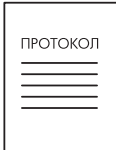
Підписи скріплюються **печаткою** ОВК.

Документи ОВК, що стосуються організації виборів, підлягають **невідкладному оприлюдненню на стенді офіційних матеріалів*** відповідної ОВК та на офіційному веб-сайті ЦВК відразу після їх надходження до ЦВК (ч. 9 ст. 35).

**стенд офіційних матеріалів ОВК обладнується в приміщенні комісії у місці, вільно доступному для відвідувачів (ч. 5 ст. 35).*

ПРОТОКОЛ ЗАСІДАННЯ ОВК

Обговорення питання і рішення, що розглядається та приймається на засіданні ОВК, **фіксується у протоколі засідання комісії**, який оформляється **на підставі записів**, зроблених під час засідання секретарем комісії (секретарем засідання) (п. 3.1 П. 350).

До протоколу у вигляді додатків **долучаються оригінали документів**, прийнятих на засіданні, а також викладені в письмовій формі **окремі думки членів ОВК**, які брали участь у засіданні комісії, однак, не згодні з прийнятим рішенням.

Протокол засідання комісії для ознайомлення
не пізніше наступного засідання комісії (ч. 2 ст. 35)

надається

членам комісії*

на вимогу

може бути наданий

суб'єктам виборчого процесу

**При цьому член комісії має право підписати протокол засідання ОВК.*

Не пізніше наступного засідання комісії протокол засідання виборчої комісії вивішується на стенді офіційних матеріалів комісії для загального ознайомлення та надсилається до ЦВК (ч. 2 ст. 35).

ПРИКЛАД ПРОТОКОЛУ ЗАСІДАННЯ ОВК

Позачергові вибори народних депутатів України

(назва виборів, референдуму)

21 липня 2019 року

(дата проведення виборів, референдуму)

ПРОТОКОЛ № 9

засідання окружної виборчої комісії з виборів народних депутатів України

одномандатного виборчого округу № 217

(назва виборчої комісії)

«20» червня 2019 року

19 год. 00хв.

м.Київ

(дата проведення, місце проведення – назва населеного пункту)

Усього членів комісії: 18 осіб.

Присутні на засіданні члени комісії: 15 осіб.

Кіндратюк О.І., Гелер А.С., Крикун Б.В., Німрук В.С., Токар Т.К., Іванченко У.П., Пінтусевич З.Н., Шевченко Т.Г., Сміян А.О., Златевко К.Р., Солодка М.Р., Храмченко С.С., Бендुकідзе К.Л., Власова Р.К., Іванов П.П.
(прізвище, ініціали)

Запрошені на засідання: не запрошувалися.

(посада, прізвище, ініціали або за списком, що додається)

Присутні на засіданні: Климпуш Р.П., офіційний спостерігач від ГО «Чесні вибори».

(посада, прізвище, ініціали або за списком, що додається)

ПОРЯДОК ДЕННИЙ:

1. Про прийняття присяги новопризначеним членом окружної виборчої комісії.

(перелік питань порядку денного)

1. Слухали: голову окружної виборчої комісії Кіндратюка О.І., який ознайомив присутніх членів окружної виборчої комісії з Додатком №22 до постанови Центральної виборчої комісії України від 19 червня 2019 року №1345 про зміни в складі окружних виборчих комісій з виборів народних депутатів України 21 липня 2019 року.

(зміст питання та посада, прізвище, ініціали доповідача)

Виступили: голова окружної виборчої комісії Кіндратюк О.І., який повідомив про дострокове припинення повноважень Іванова П.П. від Чесної партії України (у зв'язку з внесенням подання про заміну члена виборчої комісії суб'єктом, за поданням якого кандидатуру такого члена було включено до складу виборчої комісії) та включення до складу комісії Черноусенко Галину Іванівну від Чесної партії України. Голова окружної виборчої комісії Кіндратюк О.І. запропонував скласти присягу члена ОВК Черноусенко Г.І. Заступник голови окружної виборчої комісії Гелер А.С. нагадав про обов'язок ознайомитись з ч.7-12 ст.36 ЗУ «Про вибори народних депутатів України» перед складанням присяги.

(прізвище, ініціали доповідачів, короткий зміст кожного виступу)

Вирішили (постановили): надати можливість Черноусенко Г.І. ознайомитись зі змістом частин 7-12 ст.36. ЗУ «Про вибори народних депутатів України» та скласти присягу.

(зміст рішення (постанови, протокольного рішення))

За це рішення проголосували:

За 15 (п'ятнадцять).

(цифрами і прописом)

Проти 0 (нуль).

(цифрами і прописом)

Утрималися 0 (нуль).

(цифрами і прописом)

Голова окружної виборчої комісії

(головуючий на засіданні)

(підпис)

Секретар окружної виборчої комісії

(секретар засідання)

(підпис)

Кіндратюк О.І.

(прізвище, ініціали)

Крикун Б.В.

(прізвище, ініціали)

М.П.

ОКРЕМА ДУМКА

Член ОВК, який бере участь у її засіданні і не згоден з рішенням, прийнятим комісією, має право протягом двох днів після засідання, на якому було прийнято рішення, **у письмовій формі висловити окрему думку, яка додається до протоколу** відповідного засідання виборчої комісії і є його невід'ємною частиною (ч. 13 ст. 33).

ПРОТОКОЛЬНЕ РІШЕННЯ ОВК

З **питань поточної діяльності** ОВК може приймати протокольні рішення, зміст яких заноситься до протоколу засідання виборчої комісії та **не оформлюється окремим документом** (ч. 6 ст. 35).

ПОСТАНОВА ОВК

Рішення ОВК з розглянутого питання письмово **оформляється у формі постанови**, яка повинна містити (ч. 3 ст. 35, п. 2.9 П. 350):

- найменування комісії;
- найменування постанови;
- час, дату та місце прийняття;
- порядковий номер;
- мотивувальну частину з посиланням на обставини, що зумовили розгляд питання на засіданні комісії; посилання на конкретні положення нормативно-правових актів або постанову виборчої комісії вищого рівня чи судові рішення, якими керувалася комісія при прийнятті постанови;
- резолютивну частину.

ВАЖЛИВО !

Зміст та наскрізний номер постанови повинні бути **відображені у протоколі** відповідного **засідання** виборчої комісії (ч. 4 ст. 35).

Постанова ОВК **вивішується для загального ознайомлення** на стенді офіційних матеріалів комісії, **а також надсилається до ЦВК через АІАС:**

- не пізніше ранку **наступного дня** після дня її прийняття;
- прийнята напередодні дня голосування та під час встановлення підсумків голосування - **не пізніш як через 4 години** після завершення засідання виборчої комісії (ч. 5 ст. 35).

Копія постанови, засвідчена головою ОВК чи його заступником і секретарем ОВК та скріплена печаткою ОВК, видається **суб'єкту виборчого процесу**, якого вона стосується, на його вимогу

- **не пізніше ніж через 4 години** після її прийняття;
- прийнята напередодні дня голосування та в день голосування - **невідкладно** (ч. 5 ст. 35).

ЗРАЗОК ПОСТАНОВИ ОВК

Позачергові вибори народних депутатів України

(назва виборів, референдуму)

21 липня 2019 року

(дата проведення виборів, референдуму)

Окружна виборча комісія з виборів народних депутатів України
одномандатного виборчого округу № 217

(назва виборчої комісії)

ПОСТАНОВА

вул. Героїв Дніпра, 30, м. Київ

(місце прийняття - назва населеного пункту)

«25» червня 2019 року

(дата проведення)

15 год. 00хв.

(час проведення)

№23

(номер постанови)

Усього членів комісії: 18 осіб.

Про залучення спеціалістів та технічних працівників до роботи в окружній виборчій комісії

(найменування)

Відповідно до ч. 17 ст. 33 ЗУ «Про вибори народних депутатів України» та постанови КМУ від 24 лютого 2003 року № 213 «Про розміри та порядок оплати праці спеціалістів, експертів і технічних працівників, які залучаються до роботи у виборчих комісіях по виборах народних депутатів України, комісіях всеукраїнського референдуму для організаційного, правового, технічного забезпечення здійснення повноважень зазначених комісій» (із змінами) та з метою організаційного, правового і технічного забезпечення здійснення повноважень комісії, передбачених ЗУ «Про вибори народних депутатів України, окружна виборча комісія з виборів народних депутатів України одномандатного виборчого округу № 217 постановляє:

(мотивувальна частина)

- Визначити перелік та чисельність залучених спеціалістів, експертів та технічних працівників для роботи в окружній виборчій комісії з виборів народних депутатів України одномандатного виборчого округу №217 в кількості 10 осіб:
 - Головний бухгалтер (з повною матеріальною відповідальністю) – 1 особа;
 - Бухгалтер – 1 особа;
 - Касир – 1 особа;
 - Юрист – 1 особа;
 - Діловод – 2 особи;
 - Технічний працівник – 1 особа;
 - Системний адміністратор програмно-технічного комплексу АІАС «Вибори» - 1 особа;
 - Оператори програмно-технічного комплексу АІАС «Вибори» - 2 особи;
- Забезпечити укладання із особами, прийнятими на зазначені посади для роботи в окружній виборчій комісії, цивільно-правових угод у встановленому законодавством порядку.

(резольютивна частина)

Голова ОВК

Кіндратиук О.І.

Секретар ОВК

Крикун Б.В.

М.П.

ВАЖЛИВО !

Мотивувальна частина повинна містити посилання на обставини, що зумовили розгляд питання на засіданні ОВК, посилання на конкретні положення нормативно-правових актів або постанови виборчої комісії вищого рівня чи судові рішення, якими керувалася ОВК при прийнятті постанови.

Резолютивна частину повинна містити відповідне рішення ОВК, викладене у формі висновку із зазначенням завдань і заходів, спрямованих на реалізацію повноважень комісії з питання, що розглядається, **у разі потреби - вказівки на необхідність доведення змісту** постанови до суб'єктів, на яких поширюється її дія, виконавців, осіб, на яких покладається контроль за виконанням документа, а також строки його виконання та додатки.

Резолютивна частина має складатись з пронумерованих пунктів і підпунктів.

АКТИ І ПРОТОКОЛИ ОВК

ОВК складає акти і протоколи
(ч. 7 ст. 35).

Акт

комісії засвідчує певний факт або подію, виявлені і визнані комісією.

Наприклад,

«Акт окружної виборчої комісії про розпакування упаковки з виборчими бюлетенями з виборів народних депутатів України»

Протокол

комісії встановлює підсумки певних дій, виконаних комісією.

Наприклад,

«Протокол окружної виборчої комісії про повторний підрахунок голосів виборців на виборчій дільниці»

ВАЖЛИВО !

Акти і протоколи виборчої комісії **складаються у випадках, передбачених Законом**, за формами, затвердженими ЦВК, та у кількості примірників, встановленій Законом (ч. 8 ст. 35).

На відміну від протоколу засідання та постанови **акт або протокол комісії підписується**

ВСІМА присутніми

на засіданні членами ОВК, підписи яких скріплюються печаткою ОВК.

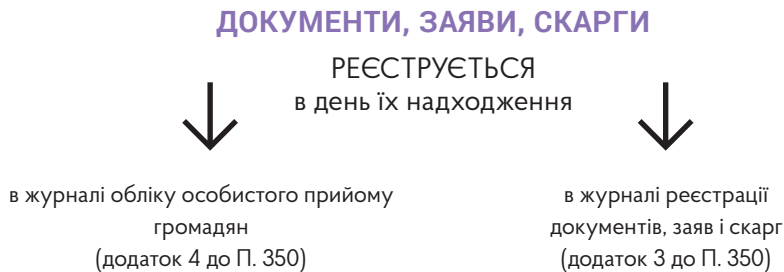
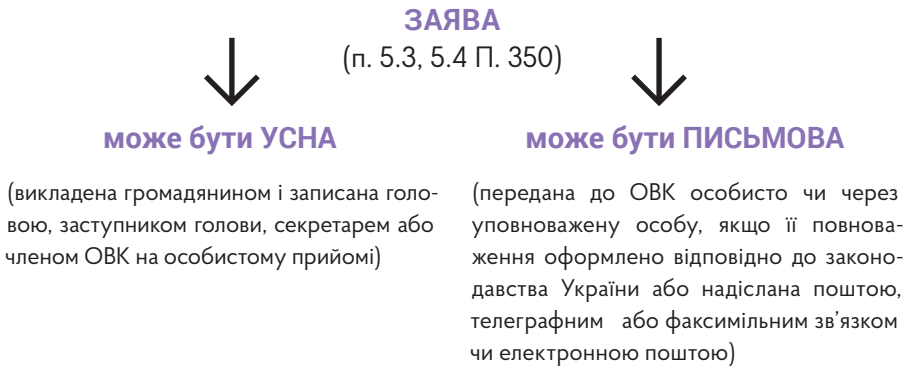
Перший примірник акта чи протоколу **мають право підписати** присутні на засіданні

- кандидати у депутати,
- довірені особи кандидатів у депутати,
- уповноважені представники кандидатів у депутати,
- представники політичних партій у ЦВК,
- уповноважені особи політичних партій,
- офіційні спостерігачі.

РЕЄСТРАЦІЯ ДОКУМЕНТІВ, ЗАЯВ І СКАРГ

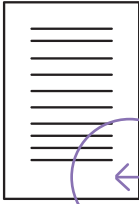
Документи та звернення, що надходять до ОВК, мають право приймати

- голова комісії,
- заступник голови комісії,
- секретар,
- інший визначений комісією член комісії (п. 5.2. П. 350).

ВАЖЛИВО !

Не реєструються в комісії анонімні, особисті, вітальні листи, запрошення, що надходять на адресу ОВК.

У правій нижній частині першого аркуша документа, заяви, скарги **або на іншому вільному від тексту місці** цього аркуша (крім місця, визначеного для підшивки) зазначаються

реєстраційний (вхідний) номер,

що відповідає порядковому номеру запису в журналі реєстрації документів, заяв і скарг, та дата надходження (п. 5.5 П. 350).

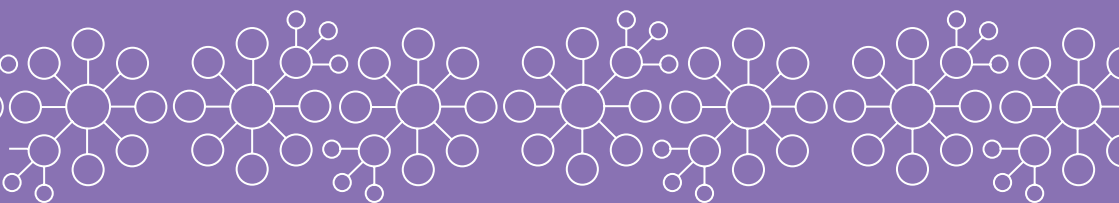
Особа, яка подає документи до ОВК, **складає РОЗПИСКУ**, в якій вказує своє прізвище, ім'я, по батькові, короткий опис поданих документів із зазначенням кількості аркушів, дату та час їх подання.

ВАЖЛИВО !

Розписка зберігається разом із поданими документами!

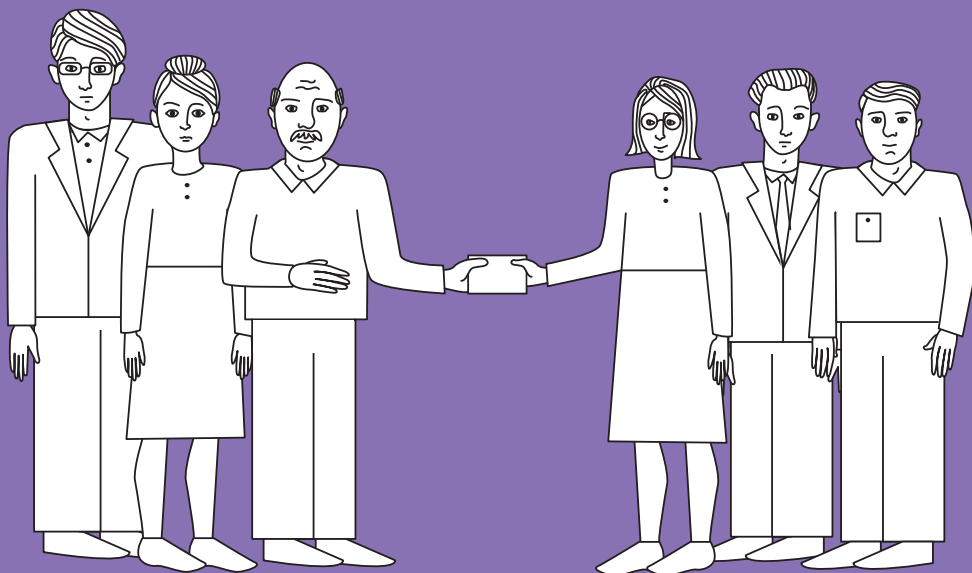

УТВОРЕННЯ ВИБОРЧИХ ДІЛЬНИЦЬ ТА ДВК

ОВК

ДВК

ВИБОРЧІ ДІЛЬНИЦІ

Підготовка організації і проведення голосування та підрахунок голосів виборців здійснюється на

виборчих дільницях (ч. 1 ст. 19).

ДВК здійснюють свої повноваження щодо підготовки та проведення виборів депутатів в межах виборчих дільниць (ч. 2 ст. 24)

Виборчі дільниці поділяються на (ч. 3 ст. 19):

1. **малі** - з чисельністю виборців до 500 осіб;
2. **середні** - з чисельністю виборців від 500 до 1500 осіб;
3. **великі** - з чисельністю виборців понад 1500 осіб.

Виборча дільниця може бути (ч. 2 ст. 19):

1. **звичайною;**
2. **спеціальною;**
3. **закордонною.**

ВИД ВД	ЗВИЧАЙНА ВД	СПЕЦІАЛЬНА ВД	ЗАКОРДОННА ВД
Ким утворюється?	ЦВК	ЦВК – спеціальні ВД на постійній основі та спеціальні ВД у винятковому випадку згідно ч. 8 ст. 21 ОВК – спеціальні ВД на тимчасовій основі	Протокол комісії встановлює підсумки певних дій, виконаних комісією.
На якій основі існує?	На постійній основі	На постійній основі або тимчасовій основі (у випадках, передбачених Законом)	На постійній основі
Призначена для	організації та проведення голосування виборців за місцем їх проживання	організації та проведення голосування виборців в місцях тимчасового перебування виборців з обмеженими можливостями пересування	організації та проведення голосування виборців, які проживають або на день проведення голосування на виборах депутатів перебувають на відповідній території іноземної держави

УТВОРЕННЯ ВИБОРЧИХ ДІЛЬНИЦЬ

Спеціальні ВД утворюються ОВК (на тимчасовій основі) або ЦВК (на постійній основі*)

- у стаціонарних лікувальних закладах,
- в установах виконання покарань,
- слідчих ізоляторах,
- на суднах, які перебувають у день голосування у плаванні під Державним Прапором України,
- на полярних станціях України
- в інших місцях тимчасового перебування виборців з обмеженими можливостями пересування.

***ЦВК може утворювати на постійній основі спеціальні ВД**

- у стаціонарних лікувальних закладах,
- на полярних станціях України,
- в установах виконання покарань,
- слідчих ізоляторах.

ОВК може утворювати на тимчасовій основі спеціальні ВД на позачергових виборах народних депутатів

не пізніше як за 19 днів до дня голосування (ч. 1 ст. 107)

на підставі подань районних, районних у містах державних адміністрацій чи виконавчих комітетів міських рад міст обласного значення, форма яких затверджується ЦВК (ч. 5 ст. 21).

ВАЖЛИВО !

Зазначені **подання повинні надійти** до відповідної ОВК **не пізніше як за 24 днів** до дня голосування (ч. 5 ст. 21).

ОВК оприлюднює свої рішення про утворення спеціальних ВД із зазначенням їх номерів, меж чи установ (закладів), у яких вони утворені, адрес відповідних ДВК та приміщень для голосування.

Таке рішення публікується у регіональних чи місцевих друкованих ЗМІ **не пізніше як на 5 день** після дня прийняття цього рішення або, у разі неможливості, оприлюднюється в інший спосіб у цей же строк (ч. 2 ст. 23).

ЦВК може утворити спеціальну ВД за поданням відповідної ОВК у винятковому випадку утворення **НОВОГО**

- стаціонарного лікувального закладу,
- установи виконання покарань,
- слідчого ізолятора,
- іншого закладу (установи) з тимчасовим перебуванням виборців з обмеженими можливостями пересування,
- непередбаченого виходу у плавання судна під Державним Прапором України

не пізніше як за 10 днів до дня голосування за поданням відповідної ОВК (ч. 8 ст. 21, ч. 1 ст. 107).

Зазначене подання вноситься ОВК **не пізніше як за 15 днів** до дня голосування на підставі відповідного звернення районної державної адміністрації, виконавчого комітету міської ради міста обласного значення.

УТВОРЕННЯ ДВК

На позачергових виборах народних депутатів України ДВК утворюються відповідною ОВК **не пізніш як за 15 днів до дня виборів** (ч. 3 ст. 107).

Склад ДВК залежить від розміру виборчої дільниці (кількості виборців, включених до списку виборців):

РОЗМІР ВД	КІЛЬКІСТЬ ВИБОРЦІВ, ВКЛЮЧЕНИХ ДО СПИСКУ ВИБОРЦІВ	КІЛЬКІСТЬ ЧЛЕНІВ ДВК	СКЛАД ДВК
Мала ВД	До 500 осіб	10-14 осіб	голова, заступник голови, секретар, інші члени комісії
Мала ВД	До 50 осіб	4-6 осіб	голова, секретар, 2-4 інших члени комісії
Середня ВД	Від 500 до 1500 осіб	12-16 осіб	голова, заступник голови, секретар, інші члени комісії
Велика ВД	Більше 1500 осіб	14-18 осіб	голова, заступник голови, секретар, інші члени комісії

ВАЖЛИВО !

Рішення про утворення ДВК публікується у регіональних чи місцевих друкованих ЗМІ **не пізніш як на 5 день** після дня його прийняття або, у разі неможливості, оприлюднюється в інший спосіб у цей же строк (ч. 15 ст. 28).

Рішення про **утворення ДВК спеціальної виборчої дільниці, утвореної у винятковому випадку**, а також рішення про зміни у складі ДВК публікується чи оприлюднюється у такому ж порядку та в такі ж строки, однак, **не пізніше останнього дня перед днем голосування** (ч. 15 ст. 28).

До СКЛАДУ ДВК можуть входити виборці, які проживають у межах території України (ч. 1 ст. 26). Згідно ч. 1 ст. 2 виборцями є громадяни України, яким **на день голосування** виповнилося **18 років**. Не мають права голосу громадяни, визнані судом недієздатними (ч. 9 ст. 2).

Виборець може входити до складу лише **1** виборчої комісії, що здійснює підготовку та проведення виборів народних депутатів України, а також виборів Президента України, депутатів Верховної Ради Автономної Республіки Крим, депутатів місцевих рад та сільських, селищних, міських голів, комісії всеукраїнського або місцевого референдуму, якщо виборчий процес зазначених виборів чи процес референдуму проводиться одночасно з виборами народних депутатів України (ч. 2 ст. 26).

До складу ДВК **не можуть входити** (ч. 3 ст. 26):

- кандидати у депутати,
- представники політичних партій у ЦВК,
- уповноважені особи політичних партій,
- довірені особи кандидатів у депутати в одномандатному виборчому окрузі,
- офіційні спостерігачі,
- посадові та службові особи органів державної влади,
- посадові та службові особи органів влади Автономної Республіки Крим
- посадові та службові особи органів місцевого самоврядування,
- працівники судів,
- працівники правоохоронних органів,
- громадяни, які утримуються в установах виконання покарань,
- громадяни, які утримуються у слідчих ізоляторах,
- громадяни, які мають судимість за вчинення тяжкого або особливо тяжкого злочину чи злочину проти виборчих прав громадян, якщо ця судимість не погашена або не знята у встановленому законом порядку.

ВАЖЛИВО !

До складу ДВК спеціальної виборчої дільниці, утвореної в стаціонарному лікувальному закладі або в установі виконання покарань чи слідчому ізоляторі, **не можуть входити** працівники відповідного закладу або установи (ч. 4 ст. 26).

ПОДАННЯ КАНДИДАТУР ДО СКЛАДУ ДВК

ХТО МАЄ ПРАВО ПОДАННЯ КАНДИДАТУР?	ХТО ВНОСИТЬ ПОДАННЯ КАНДИДАТУР?	ХТО ПІДПИСУЄ ПОДАННЯ?
політичні партії, депутатські фракції яких зареєстровані в Апараті Верховної Ради України поточного скликання	уповноважена на підставі довіреності особа від політичної партії	керівник партії або особа, яка виконує його повноваження (скріплюється печаткою цієї партії)
політичні партії - суб'єкти виборчого процесу, кандидати у депутати від яких зареєстровані у загальнодержавному багатомандатному виборчому окрузі;	уповноважена на підставі довіреності особа від політичної партії	керівник партії або особа, яка виконує його повноваження (скріплюється печаткою цієї партії)
кандидати у депутати у відповідному одномандатному виборчому окрузі	кандидат у депутати у відповідному одномандатному виборчому окрузі або довірена особа кандидата	кандидат у депутати

ФОРМА ПОДАННЯ КАНДИДАТУР ДО СКЛАДУ ДВК

Форма подання кандидатур до складу ДВК затверджується ЦВК. У поданні кандидатур до складу ДВК зазначаються (ч. 7 ст. 28):

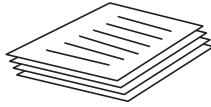
1. прізвище, ім'я (усі власні імена), по батькові (за наявності) особи;
2. число, місяць, рік народження;
3. громадянство особи;
4. місце проживання та адреса житла особи, а також контактні телефони;
5. володіння державною мовою;
6. освіта;
7. місце роботи та займана посада особи;
8. наявність досвіду щодо участі в роботі виборчих комісій;
9. посада в комісії, на яку пропонується особа;
10. відомості про відсутність у особи судимості за вчинення тяжкого або особливо тяжкого злочину чи злочину проти виборчих прав громадян.

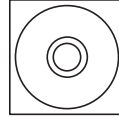
До подання **додаються**:

1. заяви про згоду осіб на участь у роботі ДВК від відповідного суб'єкта подання,
2. а у разі пропонування цієї кандидатури на посаду голови, заступника голови або секретаря ДВК - про згоду виконувати відповідні посадові обов'язки.

На позачергових виборах народних депутатів суб'єкт подання кандидатур до складу ДВК **не пізніше як за 17 днів до дня голосування**

ТА

подає до відповідної ОВК **на паперових носіях та в електронному вигляді** список осіб для включення їх до складу відповідних ДВК (ч. 6 ст. 28, ч. 3 ст. 107).

ВАЖЛИВО !

Суб'єкт подання може подати **не більше 1 кандидатури до 1 ДВК**

Кандидатури до складу ДВК* включаються (за наявності відповідних подань)

ОБОВ'ЯЗКОВО	ШЛЯХОМ ЖЕРЕБКУВАННЯ
по 1 представнику	не більше ніж по 1 представнику
від політичних партій, депутатські фракції яких зареєстровані в Апараті Верховної Ради України поточного скликання	від політичних партій - суб'єктів виборчого процесу , кандидати у депутати від яких зареєстровані у загальнодержавному окрузі та від кандидатів у депутати у відповідному одномандатному окрузі

*окрім ДВК спеціальної ВД, утвореної на судні, яке в день голосування перебуває у плаванні під Державним Прапором України, на полярній станції України

ВАЖЛИВО !

ЖЕРЕБКУВАННЯ на позачергових виборах народних депутатів проводиться ОВК **не пізніше як на 2 день** після закінчення строку внесення подань в порядку, визначеному ЦВК (ч. 5 ст. 28, ч. 3 ст. 107).

ЖЕРЕБКУВАННЯ

Процедура жеребкування регулюється **Порядком проведення жеребкування щодо включення кандидатур до складу дільничних виборчих комісій з виборів народних депутатів України**, затверджена **постановою ЦВК від 25 квітня 2013 року № 88** (із змінами, внесеними згідно з постановою ЦВК № 813 від 27.08.2014) (далі – П. 88).

Жеребкування проводиться на засіданні ОВК (п. 12 П. 88), для чого ОВК своїм рішенням до проведення процедури жеребкування визначає:

1. члена ОВК для фіксування результатів жеребкування;
2. члена ОВК або особу з числа спеціалістів, експертів та технічних працівників для діставання жеребків із пристрою, оголошення та демонстрації присутнім на засіданні комісії нанесеного на кожному жеребку порядкового номера;
3. особу з числа спеціалістів, експертів та технічних працівників для виконання технічної роботи (вкидання жеребків у пристрій, його обертання, розкриття конвертів тощо);
4. два члени ОВК для опрацювання результатів жеребкування.

Вакантні місця визначаються **ОКРЕМО** для кожної ДВК знаходженням різниці між максимально можливою кількістю членів цієї комісії (малої - 14, середньої - 16, великої - 18), та кількістю поданих кандидатур від політичних партій, депутатські фракції яких зареєстровані в Апараті Верховної Ради України поточного скликання (п. 8 П. 88).

Жеребкування проводиться у разі, **якщо кількість внесених кандидатур**, які можуть включатися до складу відповідної ДВК шляхом жеребкування, є **більшою**, ніж **кількість вакантних місць** у складі цієї комісії, щодо заповнення яких проводиться жеребкування (п. 9 П. 88).

Для проведення жеребкування окремо для кожної ДВК складається **список кандидатур у вигляді таблиці**, які відповідають вимогам Закону та можуть бути включені до її складу шляхом жеребкування.

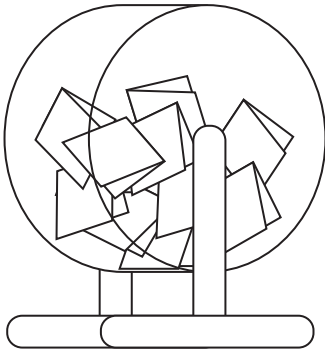
До такого списку **в алфавітному порядку** включаються кандидатури із зазначенням

- порядкового номера кожної з них,
- їх прізвищ, власних імен (усіх власних імен), по батькові (за наявності),
- прізвище, власне ім'я (усі власні імена), по батькові (за наявності) або повна назва суб'єкта подання

ВАЖЛИВО !

У разі коли дві або більше кандидатури мають однакові прізвища, власні імена (усі власні імена), по батькові (за наявності), такі кандидатури включаються до списку в порядку **зростання дати їх народження** (п. 11 П. 88).

Список також містить **графу для фіксації результатів** жеребкування шляхом проставлення проти кандидатур, які включаються до складу ДВК за результатами жеребкування, відповідної відмітки (п. 11 П. 88).

Жеребкування проводиться за допомогою **барабана, скриньки або іншого пристрою**, який дає змогу провести жеребкування, з використанням жеребків з порядковими номерами кандидатур зі списку кандидатур.

Жеребками можуть слугувати **однакові за розміром та кольором** аркуші паперу, картки, кульки тощо.

До початку засідання ОВК визначає **вид матеріалу жеребків та пристрою** для жеребкування.

Якщо з номерами на жеребках неможна ознайомитись до моменту діставання з пристрою, то **пристрій прозорий**.

Якщо з номерами на жеребках можна ознайомитись до моменту діставання з пристрою, то **пристрій непрозорий**.

Кількість жеребків **повинна дорівнювати** найбільшій кількості кандидатур, запропонованих для включення до складу цих ДВК. Кандидати у народні депутати України та уповноважені особи політичних партій перед поміщенням жеребків у пристрій **можуть їх оглянути**.

ПОРЯДОК ДІЙ ПІД ЧАС ЖЕРЕБКУВАННЯ

1	Головуючий на засіданні ОВК (чи інший член ОВК за його дорученням)	оголошує перед початком жеребкування <ol style="list-style-type: none"> максимальний граничний склад кожної ДВК, у якому вона буде утворена, кількість кандидатур, які включаються до складу ДВК обов'язково, кількість кандидатур, які за результатами розгляду подань можуть бути включені до складу ДВК шляхом жеребкування (п. 14 П. 88).
2	Особа з числа спеціалістів, експертів та технічних працівників для виконання технічної роботи	поміщає жеребки в пристрій для жеребкування, перемішує їх.

3	<p>Член ОВК або особа з числа спеціалістів, експертів та технічних працівників для діставання жеребків із пристрою, оголошення та демонстрації присутнім на засіданні комісії нанесеного на кожному жеребку порядкового номера</p>	<p>дістає з пристрою жеребок (за необхідності розпаковує його), демонструє та оголошує нанесений на жеребок номер.</p>
4	<p>Член ОВК</p>	<p>після діставання із пристрою останнього жеребка оголошує та заносить всі номери до відповідної відомості у порядку визначеної жеребкування черговості.</p>
5	<p>Два визначені для опрацювання результатів жеребкування члени ОВК</p>	<p>попередньо щодо кожної ДВК в порядку черговості, визначеної жеребкуванням, встановлюють у списку кандидатур до складу відповідної ДВК наявність кандидатури за відповідним номером і у графі для фіксації результатів жеребкування проти зазначеної кандидатури роблять відповідну відмітку. Після заповнення усіх вакантних місць у складі відповідної ДВК список передається головному на засіданні ОВК.</p>
6	<p>Головуючий на засіданні ОВК</p>	<p>оголошує прізвища осіб, які включаються до складу ДВК за результатами жеребкування, зазначаючи суб'єктів їх подання.</p>

ВАЖЛИВО !

Під час оголошення головному списку кандидатур, які включаються до складу однієї ДВК, **процедура** опрацювання результатів жеребкування членами ОВК **продовжується щодо наступних комісій.**

Процедура визначення кандидатур, які включаються до складу ДВК, може здійснюватися з використанням АІАС «Вибори».

РОЗПОДІЛ КЕРІВНИХ ПОСАД У ДВК

Кожний суб'єкт подання кандидатур до складу ДВК **має право на пропорційну частку голів, заступників голів та секретарів у ДВК** окремо малих, середніх, великих виборчих дільниць у межах виборчого округу, яка залежить від кількості кандидатур від відповідних суб'єктів подання, включених до ДВК (ч. 10 ст. 28).

Частка керівних посад для кожного суб'єкта подання у кожній категорії виборчих дільниць у межах виборчого округу **визначається відповідно до кількості кандидатур, включених** від цього суб'єкта подання **до складу ДВК** кожної категорії виборчих дільниць, у відношенні до загальної кількості осіб, включених до складу виборчих комісій відповідної категорії виборчих дільниць.

Частка керівних посад обраховується ОВК автоматизовано з використанням АІАС. **Голова, заступник голови та секретар ДВК повинні бути представниками різних** політичних партій, кандидатів у депутати - **суб'єктів подання** (ч. 11 ст. 28).

ВАЖЛИВО !

Особа, включена до складу ДВК **за поданням голови ОВК**, не може бути призначена на керівну посаду у ДВК, крім випадків, коли до складу відповідної ДВК не надійшли або надійшли у недостатній кількості подання щодо призначення відповідних осіб на посаду голови, заступника голови та секретаря комісії. (ч. 10 ст. 28).

ВІДХИЛЕННЯ КАНДИДАТУР ДО СКЛАДУ ДВК

Кандидатури до складу ДВК **можуть бути відхилені лише з підстав їх невідповідності вимогам, встановленим статтею 26** Закону, або застосування механізму жеребкування, а також внесення подання з порушенням вимог частин 6, 7, 9 статті 28 (ч. 5 ст. 28):

Щодо подання:	<ol style="list-style-type: none"> 1. подання подано несвоєчасно 2. відомості, зазначені у поданні є неправдивими 3. до подання не додані необхідні документи 4. суб'єкт подання не вніс уточненого подання або вніс його із запізненням після отримання повідомлення ОВК щодо кандидатур, щодо яких були виявлені технічні описки чи неточності
Щодо кандидатури до складу ДВК:	<ol style="list-style-type: none"> 1. подана кандидатура не є громадянином України 2. подана кандидатура визнана судом недієздатною 3. подана кандидатура молодша за 18 років 4. подана кандидатура проживає за межами території України
Членство в інших комісіях:	<ol style="list-style-type: none"> 1. подана кандидатура входить до складу іншої виборчої комісії, яка перебуває у виборчому процесі з інших виборів
Подана кандидатура є іншим суб'єктом виборчого процесу:	<ol style="list-style-type: none"> 1. подана кандидатура є кандидатом у депутати або балотується на інших виборах, у разі якщо одночасно з виборами депутатів проводиться виборчий процес інших виборів 2. подана кандидатура є представником політичної партії у ЦВК 3. подана кандидатура є уповноваженою особою політичної партії або уповноваженою особою на інших виборах, у разі якщо одночасно з виборами депутатів проводиться виборчий процес інших виборів 4. подана кандидатура є довіреною особою кандидата у депутати в одномандатному виборчому окрузі або довіреною особою на інших виборах, у разі якщо одночасно з виборами депутатів проводиться виборчий процес інших виборів 5. подана кандидатура є офіційним спостерігачем або офіційним спостерігачем на інших виборах, у разі якщо одночасно з виборами депутатів проводиться виборчий процес інших виборів

<p>Подана кандидатура є посадовою або службовою особою, працівником:</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1. органу державної влади 2. органу влади АР Крим 3. органу місцевого самоврядування 4. суду 5. правоохоронного органу
<p>Інші причини:</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1. подана кандидатура утримується в установі виконання покарань або в СІЗО 2. подана кандидатура має судимість за вчинення тяжкого або особливо тяжкого злочину чи злочину проти виборчих прав громадян, якщо ця судимість не погашена або не знята у встановленому законом порядку 3. подана кандидатура працює в стаціонарному закладі охорони здоров'я, в установі виконання покарань або СІЗО (якщо її кандидатуру подають до складу ДВК спеціальної ВД, утвореної в такому закладі) 4. за результатами жеребкування подана кандидатура не ввійшла до складу ДВК

ВАЖЛИВО !

Технічні описки та неточності, допущені у поданні, **не є підставою для відхилення** внесених кандидатур. Про виявлення таких описок і неточностей ОВК невідкладно повідомляє відповідного суб'єкта подання. **Зазначені описки та неточності** можуть бути виправлені **шляхом внесення уточненого подання** стосовно відповідних кандидатур **не пізніше наступного дня** після отримання вказаного повідомлення. Якщо уточнене подання не надійшло у цей строк, відповідні кандидатури відхиляються (ч. 9 ст. 28).

А ЯКЩО ПОДАННЯ НЕ НАДІЙШЛИ?

У разі якщо подання щодо складу ДВК **не надійшли** у встановлений Законом строк або якщо кількість запропонованих до складу ДВК осіб становить менше ніж мінімальна кількість, встановлена Законом,

ОВК ЗОБОВ'ЯЗАНА

не пізніше як за 15 днів до дня голосування утворити ДВК за поданням голови ОВК у складі, не більшому ніж

1. для малих діляниць - **12 осіб**,
2. для середніх діляниць - **14 осіб**,
3. для великих діляниць - **16 осіб**,
4. на виборчих діляницях, де кількість виборців не перевищує 50 осіб – **5 осіб**,

з обов'язковим урахуванням поданих кандидатур від

1. політичних партій, депутатські фракції яких зареєстровані в Апараті Верховної Ради України поточного скликання,
2. політичних партій - суб'єктів виборчого процесу, кандидати у депутати від яких зареєстровані у загальнодержавному багатомандатному виборчому окрузі,
3. кандидатів у депутати відповідному одномандатному виборчому окрузі.

Пропозиції стосовно таких кандидатур голові ОВК можуть подавати члени ОВК (ч. 8 ст. 28).

ДОСТРОКОВЕ ПРИПИНЕННЯ ПОВНОВАЖЕНЬ ЧЛЕНА ДВК

ОВК МОЖЕ **ДОСТРОКОВО ПРИПИНИТИ**
ПОВНОВАЖЕННЯ

члена ДВК

усього складу ДВК

ОВК може достроково припинити повноваження **всього складу ДВК за власною ініціативою або на підставі рішення суду** в разі систематичного порушення чи одноразового грубого порушення ДВК Конституції України та інших законів України (ч. 1 ст. 37).

ПОВНОВАЖЕННЯ ЧЛЕНА ДВК ПРИПИНЯЮТЬСЯ
ДОСТРОКОВО ОВК (ч. 3 ст. 37)

з моменту їх виникнення або виявлення

з моменту прийняття рішення ОВК про дострокове припинення повноважень

у зв'язку з

1. припиненням його громадянства України;

1. особистою заявою про складення повноважень члена ДВК;

Особа, яка подала заяву про складення повноважень, продовжує виконувати обов'язки голови, заступника голови, секретаря, члена ДВК до моменту прийняття рішення ОВК про дострокове припинення її повноважень (ч. 4 ст. 37).

2. реєстрацією його

- кандидатом у народні депутати України
- кандидатом у депутати Верховної Ради Автономної Республіки Крим
- кандидатом у депутати місцевої ради
- кандидатом на посаду сільського, селищного, міського голови, якщо виборчий процес вказаних виборів проводиться одночасно з виборчим процесом виборів народних депутатів України;

3. реєстрацією його

- представником політичної партії у ЦВК
- офіційним спостерігачем
- уповноваженою особою політичної партії
- довіреною особою кандидата у народні депутати України
- довіреною особою кандидата у депутати Верховної Ради Автономної Республіки Крим
- довіреною особою кандидата у депутати місцевої ради
- довіреною особою кандидата на посаду сільського, селищного, міського голови, якщо виборчий процес вказаних виборів проводиться одночасно з виборчим процесом виборів народних депутатів України
- представником, уповноваженою особою місцевої організації партії, якщо виборчий процес вказаних виборів проводиться одночасно з виборчим процесом виборів народних депутатів України;

2. внесенням подання про заміну члена ДВК суб'єктом, за поданням якого кандидатуру такого члена було включено до складу ДВК;

3. вибуттям на період включно до дня голосування за межі України або країни, на території якої утворена закордонна виборча дільниця, що тягне за собою неможливість виконувати обов'язки члена ДВК;

4. порушенням присяги члена ДВК, що виявилось як систематичне невиконання покладених на нього обов'язків, засвідченим не менш як двома рішеннями з цього приводу ДВК, до складу якої він входить;

5. одноразовим грубим порушенням законодавства України про вибори, встановленим рішенням суду або рішенням ЦВК.

4. набранням щодо нього законної сили обвинувальним вироком суду за вчинення тяжкого або особливо тяжкого злочину чи злочину проти виборчих прав громадян;
6. виявленням обставин наявності судимості за вчинення тяжкого або особливо тяжкого злочину чи злочину проти виборчих прав громадян, якщо така судимість не знята або не погашена;
7. входженням його до складу іншої виборчої комісії, що здійснює підготовку та проведення виборів народних депутатів України або депутатів Верховної Ради Автономної Республіки Крим, депутатів місцевих рад та сільських, селищних, міських голів, якщо виборчий процес вказаних виборів проводиться одночасно з виборчим процесом виборів народних депутатів України;
8. відмовою скласти присягу члена ДВК;
9. визнанням його недієздатним;
10. його смертю.

У разі дострокового припинення повноважень члена ДВК **в останній день перед днем голосування** таке рішення приймається одночасно з рішенням про включення до складу відповідної ДВК іншої особи від того ж суб'єкта подання (ч. 8 ст. 37).

У разі дострокового припинення повноважень члена ДВК, що призвело до зменшення кількісного складу ДВК нижче від мінімальних меж, або у зв'язку із заміною члена ДВК відповідна ОВК

не пізніш як на 3 день з дня припинення його повноважень, але **не пізніш останнього дня** перед днем голосування,

включає із числа кандидатур, внесених суб'єктами подання, у порядку, встановленому ЦВК, до її складу **іншу особу** замість члена комісії, повноваження якого припинено (ч. 7 ст. 37).

У випадку **внесення подання про заміну** члена ДВК одночасно з **достроковим припиненням його повноважень** включає до складу відповідної ДВК кандидатуру, **внесену на заміну тим самим суб'єктом подання** (ч. 7 ст. 37).

ВАЖЛИВО !

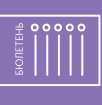
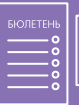
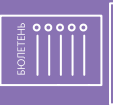
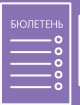
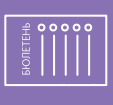
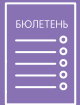
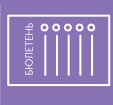
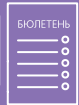
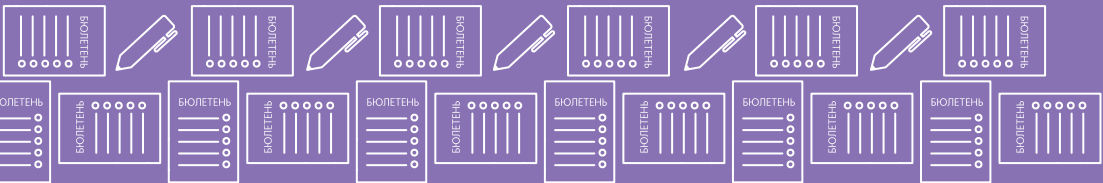
Дострокове припинення повноважень усього складу виборчої комісії **не є ліквідацією цієї комісії** (ч. 2 ст. 37).

ОВК, яка достроково припинила повноваження усього складу ДВК або окремого члена ДВК, **не пізніше наступного дня** повідомляє про це суб'єктів, за поданням яких до складу комісії було включено осіб, повноваження яких достроково припинено (ч. 5 ст. 37).

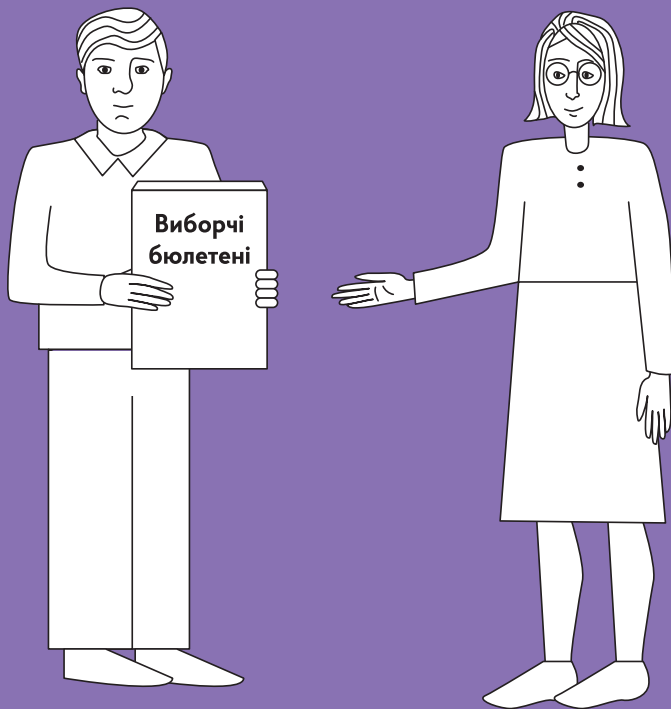
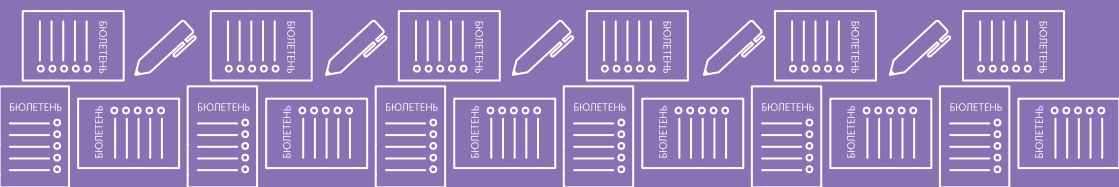
У разі дострокового припинення повноважень усього складу ДВК відповідна ОВК

не пізніш як на 3 день з дня припинення повноважень ДВК,
але **не пізніш останнього дня** перед днем голосування,

затверджує новий склад ДВК у порядку, встановленому Законом (ч. 6 ст. 37).

ПЕРЕДАЧА ВИБОРЧИХ БЮЛЕТЕНІВ

ПЕРЕДАЧА ВИБОРЧИХ БЮЛЕТЕНІВ ОВК

Порядок передачі виборчим комісіям виборчих бюлетенів з виборів народних депутатів України регулюється ст. 82 та Постановою ЦВК від 17 червня 2019 року №1040 Про Порядок передачі виборчим комісіям виборчих бюлетенів з виборів народних депутатів України. Передача виборчих бюлетенів для голосування з виборів народних депутатів України округним виборчим комісіям здійснюється

не раніш як за 7 днів до дня виборів
на засіданні ОВК (ч. 2 ст. 82).

Прийм виборчих бюлетенів здійснюється **на засіданні ОВК**. Засідання ОВК для прийняття бюлетенів призначається на час, визначений графіком доставки бюлетенів до округних виборчих комісій (п. 2.1 П. 1040).

Про прийняття виборчих бюлетенів ОВК складає протокол за формою, встановленою ЦВК **в 3 примірниках (ч. 1 ст. 82) окремо** для бюлетенів для голосування у загальнодержавному багатомандатному виборчому окрузі в межах одномандатного виборчого округу та одномандатному виборчому окрузі:

<p>1.</p> <p>Протокол про прийняття ОВК виборчих бюлетенів з виборів народних депутатів України для голосування у загальнодержавному багатомандатному виборчому окрузі від ЦВК</p>	 <p>Перший примірник протоколу передається до ЦВК.</p>	 <p>Другий примірник протоколу зберігається в ОВК.</p>	 <p>Третій примірник протоколу невідкладно вивішується в приміщенні ОВК для загального ознайомлення.</p>
---	---	---	---

<p>2.</p> <p>Протокол про прийняття ОВК виборчих бюлетенів з виборів народних депутатів України для голосування в одномандатному виборчому окрузі від ЦВК</p>	 <p>Перший примірник протоколу передається до ЦВК.</p>	 <p>Другий примірник протоколу зберігається в ОВК.</p>	 <p>Третій примірник протоколу невідкладно вивішується в приміщенні ОВК для загального ознайомлення.</p>
--	---	---	---

Зазначені протоколи підписуються всіма членами ОВК, присутніми на засіданні, а також підписуються **уповноваженим представником ЦВК**, який здійснює передання виборчих бюлетенів, та скріплюється печаткою ОВК.

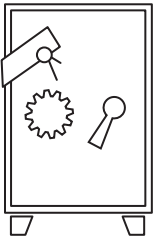
Перші примірники мають право підписати присутні на засіданні кандидати у депутати, їх довірені особи, уповноважені особи політичних партій, кандидатів від яких зареєстровано у загальнодержавному багатомандатному виборчому окрузі, офіційні спостерігачі (п. 2.4 П. 1040).

Копії протоколів, засвідчені **НА КОЖНІЙ СТОРІНЦІ** підписами голови і секретаря ОВК та скріплені печаткою ОВК, видаються невідкладно **на прохання**:

- членам ОВК,
- кандидатам у депутати,
- їх довіреним особам,
- уповноваженим особам політичних партій,
- офіційним спостерігачам,

які були присутні при передачі виборчих бюлетенів, **не більш як по 1 копії кожного протоколу** на кожного члена ОВК, кандидата від політичної партії, кандидата у депутати, зареєстрованого в одномандатному виборчому окрузі, офіційного спостерігача (групи спостерігачів) від кожної громадської організації, іноземної держави або міжнародної організації (п. 2.5 П. 1040).

ОВК забезпечує **збереження та охорону** отриманих від ЦВК виборчих бюлетенів.

Виборчі бюлетені зберігаються у приміщенні ОВК у **сейфі** (металевій шафі чи окремій кімнаті), який (яка) **опечатується стрічкою з проставлянням на ній підписів** усіх присутніх на засіданні членів ОВК та печатки комісії.

Зберігання виборчих бюлетенів повинно бути впорядковано за зростанням нумерації виборчих дільниць, а також за видами виборчих бюлетенів.

Сейф (металева шафа або окрема кімната) до завершення передачі виборчих бюлетенів усім ДВК постійно охороняється поліцейським (ч. 2 ст. 82, п. 2.6 П. 1040).

ПЕРЕДАЧА ВИБОРЧИХ БЮЛЕТЕНІВ ДВК

ОВК на своєму засіданні

не раніш як за 3 дні, але не пізніш як за 24 години до дня голосування (ч. 3 ст. 82).

передає ВСІМ ДВК відповідного округу всі виборчі бюлетені для голосування у загальнодержавному багатомандатному виборчому окрузі та одномандатному виборчому окрузі в упаковці підприємства-виготовлювача за складеним ОВК графіком (ч. 3 ст. 82, п. 3.3 П. 1040). Від імені кожної ДВК виборчі бюлетені приймають **не менш як 3 члени**, уповноважені на це її рішенням (ч. 3 ст. 82).

ВАЖЛИВО !

Під час прийому-передачі виборчих бюлетенів **забороняється** розпечатувати упаковку підприємства-виготовлювача.

У разі порушення цілісності упаковки під час передачі виборчих бюлетенів окружною виборчою комісією дільничній виборчій комісії бюлетені в ній **не перераховуються**. З метою недопущення подальшого порушення упаковки вона додатково **запаковується** ОВК у спосіб, що не закриває маркування з позначенням виду бюлетенів, номерів одномандатного виборчого округу та виборчої дільниці, кількості виборчих бюлетенів. На такій упаковці проставляються підписи усіх присутніх під час передачі виборчих бюлетенів членів ОВК, печатка цієї комісії, а також підписи членів ДВК, які приймають бюлетені (п. 3.3 П. 1040).

Передача ДВК виборчих бюлетенів для голосування в загальнодержавному багатомандатному та одномандатному виборчих округах здійснюється **окремо і почергово** щодо кожного виду бюлетенів (п. 3.7 П. 85).

<p>1.</p> <p>Протокол ОВК про передачу ДВК виборчих бюлетенів з виборів народних депутатів України для голосування у загальнодержавному багатомандатному виборчому окрузі</p>	 <p>Перший примірник протоколу передається до ЦВК.</p>	 <p>Другий примірник протоколу зберігається в ОВК.</p>	 <p>Третій примірник протоколу невідкладно вивішується в приміщенні ОВК для загального ознайомлення.</p>
---	---	---	---

<p>2.</p> <p>Протокол ОВК про передачу ДВК виборчих бюлетенів з виборів народних депутатів України для голосування в одномандатному виборчому окрузі від ЦВК</p>	 <p>Перший примірник протоколу передається до ЦВК.</p>	 <p>Другий примірник протоколу зберігається в ОВК.</p>	 <p>Третій примірник протоколу невідкладно вивішується в приміщенні ОВК для загального ознайомлення.</p>
--	---	---	---

ВАЖЛИВО !

У протоколах **зазначаються** прізвища, ініціали членів ДВК, які прийняли виборчі бюлетені, та проставляються їх підписи.

Копії протоколів, засвідчені **НА КОЖНІЙ СТОРІНЦІ** підписами голови і секретаря ОВК та скріплені печаткою ОВК, видаються невідкладно **на прохання**:

- членам ОВК,
- кандидатам у депутати,
- їх довіреним особам,
- уповноваженим особам політичних партій,
- офіційним спостерігачам,

які були присутні при передачі виборчих бюлетенів, не більш як по **1** копії кожного протоколу на кожного члена ОВК, кандидата для політичної партії, кандидата у депутати, зареєстрованого в одномандатному виборчому окрузі, офіційного спостерігача (групи спостерігачів) від кожної громадської організації, іноземної держави або міжнародної організації (ч. 5, 8 ст. 82).

Членам ДВК, які отримували виборчі бюлетені, разом із бюлетенями надаються **витяги із протоколів ОВК про передачу дільничним виборчим комісіям кожного виду бюлетенів**.

Витяги підписуються головою і секретарем ОВК та трьома членами ДВК, які отримали виборчі бюлетені, та засвідчені печаткою ОВК.

Бюлетені, отримані від ОВК, транспортуються до приміщень ДВК членами комісії відповідних виборчих дільниць у супроводі **поліцейського**, який забезпечує охорону бюлетенів (п. 3.8 П. 1040).

ОТРИМАННЯ ТА ПЕРЕДАЧА ІНФОРМАЦІЇ

Це питання регулюється Законом та постановою ЦВК від 6 червня 2019 року № 954 «Про Порядок використання окружними виборчими комісіями з виборів народних депутатів України інформаційно-аналітичної системи «Вибори народних депутатів України» Єдиної інформаційно-аналітичної системи «Вибори»» (далі – П. 954).

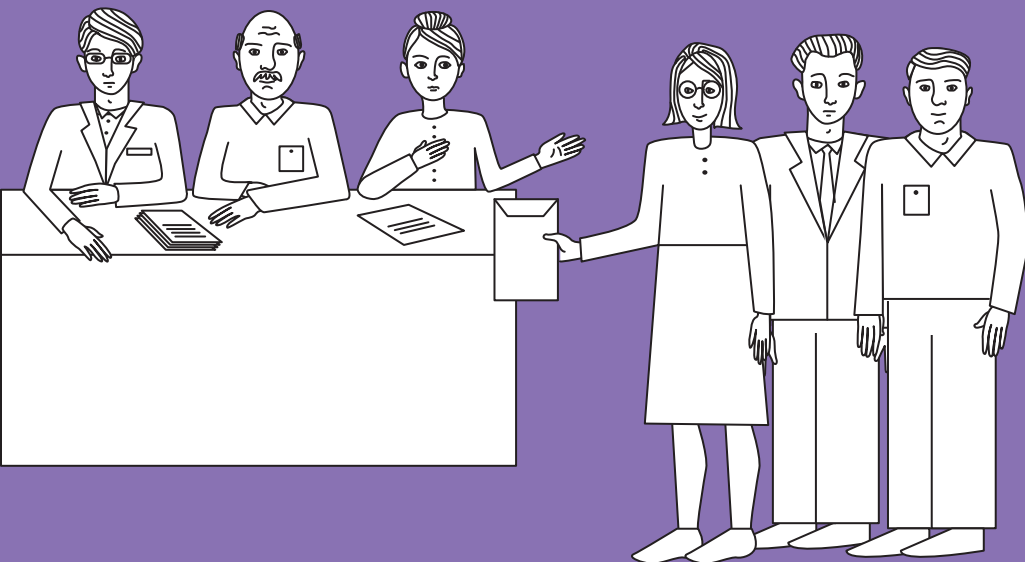
В день голосування ОВК має прийняти інформацію від ДВК та передати інформацію через автоматизовану інформаційно-аналітичну систему в ЦВК.

ЯКА ІНФОРМАЦІЯ?	КОЛИ ПРИЙНЯТИ ВІД ДВК?	КОЛИ ПЕРЕДАТИ В ЦВК?
<p>1. кількість виборців, внесених до списку виборців на виборчій дільниці, на момент початку голосування;</p> <p>2. кількість виборців, внесених до витягу із списку виборців для голосування за місцем перебування.</p>	<p>перед початком голосування (ч. 9 ст. 84)</p>	<p>не пізніше 10:00 дня голосування (ч. 10 ст. 84)</p>
<p>1. кількість виборців, які отримали виборчі бюлетені на виборчій дільниці, станом на 12:00;</p> <p>2. кількість виборців, які отримали виборчі бюлетені на виборчій дільниці, станом на 16:00.</p>	<p>1. не пізніше 12 години 30 хвилин;</p> <p>2. не пізніше 16 години 30 хвилин (пп. 3 п. 3.1 П. 954)</p>	<p>1. не пізніше 13 години (пп. 3 п. 3.4 П. 954)</p> <p>2. не пізніше 17 години (пп. 4 п. 3.4 П. 954)</p>
<p>1. попередні відомості про кількість виборців, внесених до списку виборців на виборчій дільниці на момент закінчення голосування;</p> <p>2. кількість виборців, які отримали виборчі бюлетені на виборчій дільниці на момент закінчення голосування.</p>	<p>невідкладно після закінчення голосування, але не пізніше 20 години 30 хвилин (ч. 13 ст. 85)</p>	<p>після закінчення голосування, але не пізніше 21 години 30 хвилин (ч. 2 ст. 94)</p>

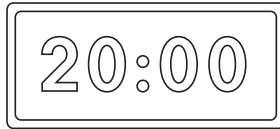
ПОРЯДОК ПРИЙОМУ ДОКУМЕНТІВ ВІД ДВК

ОВК

ПОРЯДОК ПРИЙОМУ ДОКУМЕНТІВ ВІД ДВК

З моменту **закінчення голосування** ОВК **розпочинає засідання**, яке продовжується **безперервно до встановлення підсумків голосування** у загальнодержавному багатомандатному виборчому окрузі в межах одномандатного виборчого округу та в одномандатному виборчому окрузі. На цей час члени ОВК **не можуть залучатися до виконання інших функцій**, крім участі в засіданні комісії (ч. 1 ст. 94).

Безперервне засідання **оформляється протоколом** безперервного засідання, де крім іншого фіксуються (ч. 4 ст. 94):

- час прийняття ОВК протоколів ДВК про підрахунок голосів виборців на ВД у загальнодержавному багатомандатному виборчому окрузі в межах одномандатного виборчого округу та одномандатному виборчому окрузі,
- перелік прийнятих виборчих документів,
- відомості, занесені до протоколів про підрахунок голосів виборців на виборчій дільниці у загальнодержавному багатомандатному виборчому окрузі в межах одномандатного виборчого округу та одномандатному виборчому окрузі.

Протокол безперервного засідання **підписується**

- **головою комісії** або головою членом на засіданні та
- **секретарем комісії** або членом комісії, який виконував на зазначеному засіданні обов'язки секретаря.

До протоколу приєднуються (за наявності) окремі думки членів ОВК, які брали участь у засіданні і не згодні з прийнятим ОВК рішенням (ч. 3 ст. 94).

ПОРЯДОК ПРИЙОМУ ТА ПЕРЕВІРКИ ВИБОРЧОЇ ДОКУМЕНТАЦІЇ ВІД ДВК

Голова ОВК або головуючий на засіданні (далі - голова ОВК) приймає запечатані пакети з протоколами ДВК про підрахунок голосів виборців та іншою виборчою документацією (ч. 4 ст. 94).

ОВК перевіряє комплектність та цілісність упаковки усіх пакетів ДВК. При цьому кожний член комісії має право оглянути кожний пакет з документами (ч. 5 ст. 94).

У разі повної комплектності та цілісності усіх пакетів ДВК голова ОВК відкриває по чергово пакети з протоколами про підрахунок голосів у загальнодержавному багатомандатному виборчому окрузі в межах одномандатного виборчого округу та одномандатному виборчому окрузі та оголошує відомості, зазначені в них.

Протоколи ДВК про підрахунок голосів у загальнодержавному багатомандатному виборчому окрузі в межах одномандатного виборчого округу та в одномандатному виборчому окрузі по чергово, в порядку відкриття пакетів з відповідними протоколами, розглядаються ОВК після оголошення відомостей, зазначених у відповідному протоколі.

За результатами розгляду документів ДВК та скарг про порушення вимог Закону під час проведення голосування та підрахунку голосів на ВД, а також під час транспортування виборчих документів до ОВК, що надійшли до ОВК на момент прийняття документів ДВК, ОВК окремо по виборах у загальнодержавному багатомандатному виборчому окрузі в межах одномандатного округу та в одномандатному окрузі приймає одне з рішень:

I. ПРИЙНЯТИ ВИБОРЧІ ДОКУМЕНТИ	II. ЗОБОВ'ЯЗАТИ ДВК СКЛАСТИ ПРОТОКОЛ (ПРОТОКОЛИ) З ПОМІТКОЮ «УТОЧНЕНИЙ»	III. ПРОВЕСТИ ПОВТОРНИЙ ПІДРАХУНОК ГОЛОСІВ ВИБОРЦІВ НА ВД
а саме:		
<p>прийняти виборчі документи від ДВК та врахувати відомості протоколів про підрахунок голосів у загальнодержавному багатомандатному виборчому окрузі в межах одномандатного виборчого округу та (або) одномандатному виборчому окрузі при встановленні підсумків голосування в межах виборчого округу;</p>	<p>у разі виявлення виважень, помилок, неточностей, які можливо усунути без повторного підрахунку голосів, відмовити у прийнятті виборчих документів по загальнодержавному виборчому округу в межах одномандатного виборчого округу та (або) одномандатному виборчому окрузі від ДВК та зобов'язати ДВК виправити виявлені недоліки шляхом складання протоколу (протоколів) з поміткою «Уточнений»;</p>	<p>провести повторний підрахунок голосів виборців на ВД в порядку, встановленому Законом у загальнодержавному багатомандатному виборчому окрузі в межах одномандатного виборчого округу та (або) в одномандатному виборчому окрузі.</p>

ОВК **почергово**, після ухвалення рішення про врахування відомостей

1. протоколу ДВК про підрахунок голосів у загальнодержавному багатомандатному виборчому окрузі в межах одномандатного виборчого округу та (або)
2. протоколу про підрахунок голосів в одномандатному виборчому окрузі, **передає ЦВК через АІАС «Вибори» оперативну інформацію** про підрахунок голосів виборців на ВД одномандатного виборчого округу.

ЦВК невідкладно **оприлюднює** зазначені відомості на своєму офіційному **веб-сайті** (ч. 9 ст. 94).

ПІДСТАВИ ПОВТОРНОГО ПІДРАХУНКУ ГОЛОСІВ ВИБОРЦІВ НА ВД

<p>Наявні заяви або скарги, підтвержені відповідно оформленими актами, складеними</p> <ul style="list-style-type: none"> • депутатами, • їх довіреними особами, • уповноваженими особами політичних партій, • офіційними спостерігачами, • виборцями, <p>щодо порушень під час проведення голосування та (або) підрахунку голосів виборців на ВД, що ставлять під сумнів результати підрахунку (ч. 10 ст. 94)</p>	<p>Наявні акти або письмові заяви чи скарги щодо порушень під час транспортування документів до ОВК (ч. 10 ст. 94)</p>	<p>У разі неможливості усунення без перерахунку виборчих бюлетенів неточностей у протоколі (протоколах) ДВК (ч. 11 ст. 94)</p>	<p>Наявні ознаки розпечатування пакетів із запакованими документами (ч. 11 ст. 94)</p>
може прийняти рішення	зобов'язана прийняти рішення		
про проведення повторного підрахунку голосів виборців на ВД.			

ПОВТОРНИЙ ПІДРАХУНОК ГОЛОСІВ ВИБОРЦІВ НА ВД

- Повторний підрахунок голосів виборців на ВД здійснюється ОВК з обов'язковою участю членів ДВК, які передають виборчу документацію, після розгляду і прийняття протоколів та інших документів від усіх ДВК (ч. 13 ст. 94).
- У повторному підрахунку ОВК голосів виборців на ВД мають право бути присутніми усі члени цієї ДВК; при цьому можуть бути присутніми кандидати у депутати, їх довірені особи, уповноважені особи політичних партій, офіційні спостерігачі (ч. 13 ст. 94).
- Протоколи про підрахунок голосів виборців на ВД, запечатані пакети з іншими виборчими документами ДВК до проведення відповідного повторного підрахунку голосів виборців на ВД ОВК зберігаються у приміщенні, де відбувається засідання ОВК (ч. 12 ст. 94).

ОВК за результатами повторного підрахунку голосів виборців на ВД складає

протокол про повторний підрахунок голосів виборців на відповідній ВД

у загальнодержавному багатомандатному виборчому окрузі в межах одномандатного виборчого округу та (або) одномандатному виборчому окрузі за формою, встановленою ЦВК (ч. 14 ст. 94), у кількості примірників, що на 4 більший, ніж кількість осіб, що входять до складу ОВК.

Примірники протоколів (ч. 15 ст. 94)

1. нумеруються;
2. обов'язково підписуються усіма присутніми членами ОВК та ДВК, що брали участь у повторному підрахунку голосів (перші та другі примірники мають право підписати кандидати у депутати, їх довірені особи, уповноважені особи політичних партій, офіційні спостерігачі).
3. засвідчуються печаткою ОВК.

Відомості протоколу **оголошуються та передаються** до ЦВК в такому ж порядку, що й інформація про підрахунок голосів виборців на ВД.

№ ПРИМІРНИКА ПРОТОКОЛУ ОВК ПРО ПОВТОРНИЙ ПІДРАХУНОК ГОЛОСІВ ВИБОРЦІВ НА ВД	ПРИЗНАЧЕННЯ ПРИМІРНИКА ПРОТОКОЛУ ПРО ПОВТОРНИЙ ПІДРАХУНОК ГОЛОСІВ ВИБОРЦІВ (Ч. 18 СТ. 94)
	<p>додається до протоколу ОВК про підсумки голосування у загальнодержавному багатомандатному виборчому окрузі в межах одномандатного виборчого округу та одномандатному виборчому окрузі відповідного ОВО разом з:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. відповідним протоколом ДВК про підрахунок голосів виборців на ВД; 2. рішенням ОВК про визнання голосування на ВД недійсним (у разі прийняття такого рішення);
	<p>зберігається у секретаря ОВК;</p>
	<p>передається ДВК;</p>
	<p>відразу вивішується для загального ознайомлення у приміщенні ОВК;</p>
	<p>решта по одному примірнику видається членам ОВК.</p>

ВИЗНАННЯ ГОЛОСУВАННЯ НА ВД НЕДІЙСНИМ

ОВК при повторному підрахунку голосів виборців на виборчій дільниці може прийняти рішення про **визнання голосування на ВД недійсним** лише у ТРЬОХ ВИПАДКАХ (ч. 16 ст. 94)

<p>виявлення фактів незаконного голосування* у кількості, що перевищує 5 % кількості виборців, які отримали виборчі бюлетені на ВД;</p>	<p>знищення або пошкодження виборчої скриньки (скриньок), що унеможлиблює встановлення змісту виборчих бюлетенів, якщо кількість цих бюлетенів перевищує 20 % кількості виборців, які отримали бюлетені на ВД;</p>	<p>виявлення у виборчих скриньках виборчих бюлетенів для голосування у загальнодержавному багатомандатному виборчому або одномандатному виборчому окрузі у кількості, що перевищує більш як на 5% кількість виборців, які отримали відповідні виборчі бюлетені на ВД.</p>
--	---	---

* До фактів незаконного голосування відносяться:

- опускання виборчого бюлетеня до виборчої скриньки за виборця іншою особою, крім випадків, коли виборець через фізичні вади не може самостійно опустити виборчий бюлетень до виборчої скриньки, та з відома голови або іншого члена ДВК доручив зробити це у своїй присутності іншій особі, крім члена ДВК, кандидата у депутати, його довіреної особи, уповноваженої особи політичної партії, офіційного спостерігача;
- голосування особами, які не мають права голосу;
- голосування особами, які не включені до списку виборців на цій ВД або включені до нього безпідставно;
- голосування виборцями, яким тимчасово змінено місце голосування на іншу виборчу дільницю поза межами одномандатного округу, до якого вони відносяться на підставі відомостей ДРВ про їх виборчу адресу, що внесені до списку виборців на відповідній ВД та безпідставно отримали виборчі бюлетені для голосування в одномандатному окрузі;
- голосування виборцем більше ніж один раз.

У разі визнання голосування на ВД недейсним при повторному підрахунку голосів виборців на ВД усі виборчі , що використовувалися для голосування, вважаються такими, **що не підлягають врахуванню** (ч. 17 ст. 94).

У разі прийняття рішення про визнання голосування на виборчій дільниці недейсним, до протоколу ОВК про повторний підрахунок голосів виборців вносяться цифрами та прописом **лише такі відомості** (на місці інших відомостей ставиться прочерк) (ч. 17 ст. 94):

У ЗАГАЛЬНОДЕРЖАВНОМУ БАГАТОМАНДАТНОМУ ВИБОРЧОМУ ОКРУЗІ В МЕЖАХ ОДНОМАНДАТНОГО ВИБОРЧОГО ОКРУГУ	В ОДНОМАНДАТНОМУ ВИБОРЧОМУ ОКРУЗІ
<ul style="list-style-type: none"> • кількість виборчих бюлетенів для голосування у загальнодержавному багатомандатному виборчому окрузі, одержаних ДВК або виготовлених нею з дозволу ЦВК; • кількість невикористаних виборчих бюлетенів для голосування у загальнодержавному багатомандатному виборчому окрузі, погашених ДВК; • кількість виборців, внесених до списку виборців на ВД (на момент закінчення голосування); • кількість виборців, внесених на ВД до витягу із списку виборців для голосування за місцем перебування; • кількість виборців, які отримали виборчі бюлетені для голосування у загальнодержавному багатомандатному виборчому окрузі у приміщенні для голосування; • кількість виборців, які отримали виборчі бюлетені для голосуван- 	<ul style="list-style-type: none"> • кількість виборчих бюлетенів для голосування в одномандатному виборчому окрузі, одержаних ДВК або виготовлених нею з дозволу ЦВК; • кількість невикористаних виборчих бюлетенів для голосування в одномандатному виборчому окрузі, погашених ДВК; • кількість виборців, внесених до списку виборців на ВД (на момент закінчення голосування); • кількість виборців, внесених на ВД до витягу із списку виборців для голосування в одномандатному виборчому окрузі за місцем перебування; • кількість виборців, які отримали виборчі бюлетені для голосування в одномандатному виборчому окрузі у приміщенні для голосування; • кількість виборців, які отримали виборчі бюлетені для голосування в одномандатному виборчому окрузі за місцем перебування;

У ЗАГАЛЬНОДЕРЖАВНОМУ БАГАТОМАНДАТНОМУ ВИБОРЧОМУ ОКРУЗІ В МЕЖАХ ОДНОМАНДАТНОГО ВИБОРЧОГО ОКРУГУ	В ОДНОМАНДАТНОМУ ВИБОРЧОМУ ОКРУЗІ
<p>ня у загальнодержавному багатомандатному виборчому окрузі за місцем перебування;</p> <ul style="list-style-type: none"> • сумарна кількість виборців, які отримали виборчі бюлетені для голосування у загальнодержавному багатомандатному виборчому окрузі на ВД; • кількість виборчих бюлетенів, що виявилися у кожній виборчій скриньці (із зазначенням номера скриньки); • кількість виборчих бюлетенів для голосування у загальнодержавному багатомандатному виборчому окрузі, що не підлягають врахуванню. 	<ul style="list-style-type: none"> • сумарна кількість виборців, які отримали виборчі бюлетені для голосування в одномандатному виборчому окрузі на ВД; • кількість виборчих бюлетенів, що виявилися у кожній виборчій скриньці (із зазначенням номера скриньки); • кількість виборчих бюлетенів для голосування в одномандатному виборчому окрузі, що не підлягають врахуванню.

ВАЖЛИВО !

В пункті 8 протоколів зазначається загальна кількість виборчих бюлетенів, виявлених у виборчих скриньках, а в пунктах 9, 10 протоколів зазначається - «0».

ВСТАНОВЛЕННЯ ПІДСУМКІВ ГОЛОСУВАННЯ В МЕЖАХ ОКРУГУ

$\frac{235}{+ 478} = \left(\frac{\quad}{\quad}\right) \%$ $\frac{235}{+ 478} = \left(\frac{\quad}{\quad}\right) \%$ $\frac{235}{+ 478} = \left(\frac{\quad}{\quad}\right) \%$ $\frac{235}{+ 478} = \left(\frac{\quad}{\quad}\right) \%$ $\frac{235}{+ 478} = \left(\frac{\quad}{\quad}\right) \%$ $\frac{235}{+ 478} = \left(\frac{\quad}{\quad}\right) \%$ $\frac{235}{+ 478} = \left(\frac{\quad}{\quad}\right) \%$ $\frac{235}{+ 478} = \left(\frac{\quad}{\quad}\right) \%$ $\frac{235}{+ 478} = \left(\frac{\quad}{\quad}\right) \%$

ОВК зобов'язана встановити підсумки голосування у загальнодержавному багатомандатному виборчому окрузі в межах одномандатного виборчого округу та в одномандатному виборчому окрузі **незалежно від кількості ВД**, на яких голосування було **визнано недійсним** (ч. 11 ст. 95, ч. 11 ст. 96).

Визнання голосування недійсним у загальнодержавному багатомандатному виборчому окрузі в межах одномандатного виборчого округу та в одномандатному виборчому окрузі **не допускається** (ч. 12 ст. 95, ч. 12 ст. 96). ОVK після прийняття і розгляду протоколів ДVK про підрахунок голосів виборців на ВД (у тому числі з поміткою «Уточнений»), на підставі

- протоколів ДVK про підрахунок голосів виборців на ВД (у тому числі з поміткою «Уточнений»),
- повідомлень про зміст протоколів ДVK про підрахунок голосів виборців на ВД, переданих за допомогою технічних засобів зв'язку **із спеціальних виборчих дільниць, утворених на суднах, що перебували у день голосування у плаванні під Державним Прапором України чи на полярній станції України,**
- протоколу ОVK про повторний підрахунок голосів виборців на відповідній ВД – у разі повторного підрахунку голосів виборців, встановлює (ч. 1 ст. 95, ч. 1 ст. 96)

ПІДСУМКИ ГОЛОСУВАННЯ

в загальнодержавному багатомандатному виборчому окрузі в межах одномандатного виборчого округу

в одномандатному виборчому окрузі

шляхом складання **протоколів ОVK про підсумки голосування в загальнодержавному багатомандатному виборчому окрузі в межах одномандатного округу та в одномандатному виборчому окрузі** за формами, встановленими постановою ЦVK від 4 квітня 2014 року № 207 «Про форми виборчих документів дільничних та окружних виборчих комісій щодо підрахунку голосів виборців на виборчих дільницях та встановлення підсумків голосування з виборів народних депутатів України».

Відомості про підсумки голосування **цифрами і прописом** заносяться до протоколів ОВК про підсумки голосування у загальнодержавному багатомандатному виборчому окрузі в межах одномандатного виборчого округу. Відомості, зазначені у пунктах 3-16 ч. 1 ст. 95 та у пунктах 3-16 ч. 1 ст. 96, вносяться до протоколу **цифрами по кожній виборчій дільниці**, що входить до складу одномандатного виборчого округу, а також **сумарно цифрами і прописом** по одномандатному виборчого округу (ч. 2 ст. 95, ч. 2 ст. 96).

Протоколи про підсумки голосування складаються ОВК у кількості примірників, **на 3 більший, ніж кількість осіб**, які входять до складу ОВК. Примірники протоколів **нумеруються** і мають однакову юридичну силу (ч. 3 ст. 95, ч. 3 ст. 96).

Протоколи про підсумки голосування **підписуються** членами ОВК, присутніми на засіданні ОВК, та засвідчується **печаткою** ОВК. У протоколі зазначаються дата і час (година і хвилини) його підписання членами ОВК.

Член ОВК, присутній на засіданні, **зобов'язаний підписати** протокол про підсумки голосування. У разі своєї незгоди із встановленими підсумками голосування, зафіксованими у протоколі комісії, член ОВК підписує протокол із приміткою **«3 окремою думкою»**.

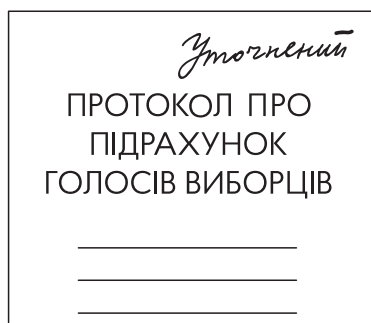
Письмовий виклад окремої думки додається до протоколу про підсумки голосування. У разі відсутності у протоколі підпису члена ОВК біля його прізвища зазначається причина відсутності підпису (ч. 5 ст. 95, ч. 6 ст. 96).

Перший примірник протоколу мають право підписати

- кандидати у депутати,
- їх довірені особи,
- уповноважені особи політичних партій,
- офіційні спостерігачі від політичних партій, кандидатів у депутати, громадських організацій, які були присутні при встановленні підсумків голосування (ч. 10 ст. 95, ч. 10 ст. 96).

Якщо **після підписання протоколу** (протоколів) про підсумки голосування до відправки його (їх) до ЦВК ОВК виявила в ньому (в них) **неточності** (описку чи помилку у цифрах), вона на тому ж засіданні розглядає питання про внесення змін до підсумків голосування в межах виборчого округу шляхом складення нового протоколу, на якому робиться помітка **«Уточнений»** (ч. 6 ст. 95, ч. 6 ст. 96).

ВАЖЛИВО !

Забороняється заповнювати протоколи про підсумки голосування олівцем, а також підписувати їх та засвідчувати печаткою ОВК до остаточного заповнення (ч. 4 ст. 95, ч. 4 ст. 96).

№ ПРИМІРНИКА ПРОТОКОЛУ ОВК ПРО ПІДСУМКИ ГОЛОСУВАННЯ В ЗАГАЛЬНОДЕРЖАВНОМУ БАГАТОМАНДАТНОМУ ВИБОРЧОМУ ОКРУЗІ АБО В ОДНОМАНДАТНОМУ ВИБОРЧОМУ ОКРУЗІ

ПРИЗНАЧЕННЯ ПРИМІРНИКА ПРОТОКОЛУ ПРО ПІДСУМКИ ГОЛОСУВАННЯ В ЗАГАЛЬНОДЕРЖАВНОМУ БАГАТОМАНДАТНОМУ ВИБОРЧОМУ ОКРУЗІ АБО В ОДНОМАНДАТНОМУ ВИБОРЧОМУ ОКРУЗІ (ч. 8 ст. 95, ч. 9 ст. 95)

Перші примірники протоколів ОВК про підсумки голосування, а за наявності – перший примірник протоколу з поміткою «Уточнений» запаковуються до пакета із спеціальною системою захисту у порядку, встановленому ч. 6 ст. 87. На пакетах робляться написи «*Протокол про підсумки голосування у загальнодержавному багатомандатному виборчому окрузі*» та «*Протокол про підсумки голосування в одномандатному виборчому окрузі*» (ч. 7 ст. 95, ч. 7 ст. 96).

ОВК транспортує до ЦВК: 1) **перші примірники** протоколів ОВК про підсумки голосування, а у разі внесення змін до одного з протоколів чи обох протоколів - також 2) протокол (протоколи), в якому (в яких) були допущені неточності (описки чи помилки у цифрах), та 3) протокол (протоколи) з поміткою «Уточнений» разом з 4) відповідними протоколами та актами ДВК, 5) рішеннями, прийнятими на підставі цих актів, та, за наявності, 6) протоколами ОВК про повторний підрахунок голосів виборців на відповідній ВД, 7) окремими думками членів ОВК, 8) заявами і скаргами про порушення ОВК порядку встановлення підсумків голосування та 9) рішеннями, прийнятими ОВК за результатами їх розгляду (ч. 8 ст. 95, ч. 8 ст. 96).

зберігаються в ОВК;

невідкладно вивішується для загального ознайомлення у приміщенні ОВК;

решта по одному примірнику видається членам ОВК.

КОПІЯ ПРОТОКОЛУ ПРО ПІДСУМКИ ГОЛОСУВАННЯ

(у тому числі з поміткою «Уточнений» та за наявності копія протоколу про повторний підрахунок голосів виборців на відповідній ВД)

В ЗАГАЛЬНОДЕРЖАВНОМУ БАГАТОМАНДАТНОМУ ВИБОРЧОМУ ОКРУЗІ В МЕЖАХ ОДНОМАНДАТНОГО ВИБОРЧОГО ОКРУГУ	В ОДНОМАНДАТНОМУ ВИБОРЧОМУ ОКРУЗІ
невідкладно надається на прохання	
уповноваженій особі політичної партії, офіційному спостерігачу	кандидату у депутати в одномандатному виборчому окрузі, довіреній особі кандидата у депутати в одномандатному виборчому окрузі, офіційному спостерігачу
з розрахунку	
по 1 копії кожного протоколу для кожної політичної партії та по 1 копії кожного протоколу для офіційного спостерігача (групи спостерігачів) від кожної громадської організації, іноземної держави або міжнародної організації (ч. 10 ст. 95).	по 1 копії кожного протоколу для кожного кандидата у депутати в одномандатному виборчому окрузі та офіційного спостерігача (ч. 10 ст. 96).

Зазначені копії засвідчуються **НА КОЖНІЙ СТОРІНЦІ** головою та секретарем ОВК і скріплюються печаткою виборчої комісії.

ТРАНСПОРТУВАННЯ ВИБОРЧОЇ ДОКУМЕНТАЦІЇ ДО ЦВК

ОВК **невідкладно** після закінчення засідання комісії та підписання протоколу про підсумки голосування **транспортує** до ЦВК (ч. 8 ст. 95):

- Перший примірник протоколу про підсумки голосування у загальнодержавному багатомандатному виборчому окрузі в межах одномандатного виборчого округу (а також протокол з поміткою «Уточнений», якщо такий складався);
- Перший примірник протоколу про підсумки голосування в одномандатному виборчому окрузі (а також протокол з поміткою «Уточнений», якщо такий складався);
- Протоколи про підрахунок голосів виборців на ВД та акти ДВК;
- Рішення ОВК, прийняті на підставі актів ДВК;
- Протоколи ОВК про повторний підрахунок голосів виборців на відповідній ВД (за наявності);
- Окремі думки членів ОВК, викладені у письмовій формі (за наявності);
- Заяви і скарги про порушення ОВК порядку встановлення підсумків голосування (за наявності);
- Рішення, прийняті ОВК за результатами розгляду заяв і скарг.

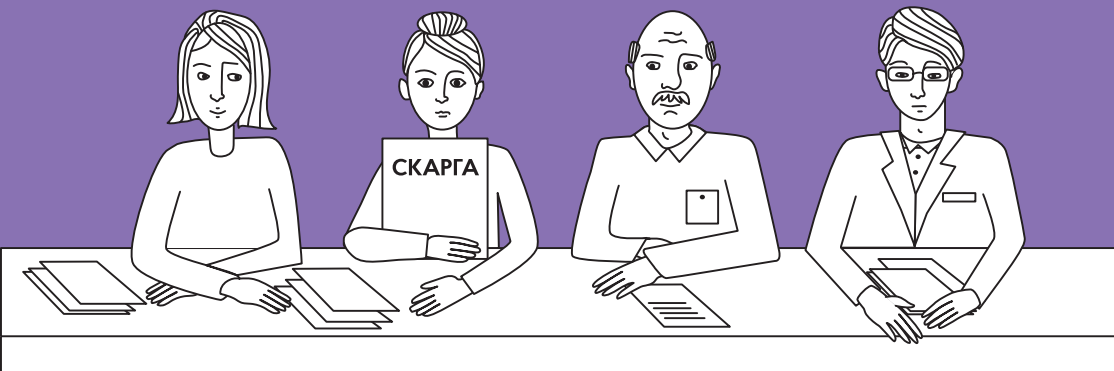
Транспортування здійснюється **під охороною у супроводі поліцейського**, а в разі необхідності, за зверненням ЦВК, - співробітників Служби безпеки України, щонайменше **ЧОТИРМА** членами ОВК, а саме (ч. 9 ст. 95):

1. головою ОВК,
2. заступником голови ОВК,
3. ДВОМА членами ОВК - представниками двох інших суб'єктів подання, які набрали найбільшу кількість голосів у загальнодержавному багатомандатному виборчому окрузі в межах одномандатного виборчого округу,
4. ЗА БАЖАННЯМ - іншими членами ОВК, кандидатами, довіреними особами, офіційними спостерігачами.

ВАЖЛИВО !

Якщо голова чи заступник голови ОВК, який повинен транспортувати зазначені документи, представляє одного з двох суб'єктів подання, які набрали найбільшу кількість голосів у загальнодержавному багатомандатному виборчому окрузі в межах одномандатного виборчого округу, або представник такого суб'єкта подання вмотивовано не може брати участь у транспортуванні виборчих документів до ЦВК, **участь у транспортуванні** бере представник суб'єкта подання, який **набрав наступну кількість голосів** (ч. 9 ст. 95).

РОЗГЛЯД СКАРГ

РОЗГЛЯД СКАРГ

Оскарження рішень, дій чи бездіяльності, що стосуються процесу виборів депутатів, регулюється статтями 108-113 та Постановою ЦВК від 31 липня 2012 року №133 «Про Порядок розгляду скарг виборчими комісіями з виборів народних депутатів України» (далі – П. 133) та іншими нормативно-правовими актами України.

→ ЩО ТАКЕ СКАРГА?

Під скаргою слід розуміти **звернення**, в якому міститься інформація **щодо порушення** законодавства України про вибори депутатів та вимога забезпечити реалізацію і захист виборчих прав, законних інтересів відповідних суб'єктів виборчого процесу, поновити порушені виборчі права (п. 1.2 П. 133).

→ НА ЩО МОЖНА ПОСКАРЖИТИСЬ ДО ОВК?

До ОВК **можна поскаржитись** на (ч. 2 ст. 108)

1. рішення, дії чи бездіяльність ДВК;
2. дії чи бездіяльність члена ДВК;
3. рішення чи дії політичної партії, яка висунула кандидатів у депутати в одномандатному окрузі, її посадової особи чи повноважного представника, що стосуються виборчого процесу, крім тих рішень чи дій, які відповідно до закону, статуту (положення) належать до їх внутрішньої організаційної діяльності або їх виключної компетенції (ч. 7 ст. 108).

Рішення, дії чи бездіяльність ДВК, її члена може бути оскаржено до ОВК, **яка утворила відповідну ДВК** (ч. 5 ст. 108).

→ ЧИ МОЖНА ПОСКАРЖИТИСЬ З ТИХ САМИХ ПІДСТАВ ДО СУДУ?

Рішення, дії чи бездіяльність ДВК, членів ДВК та політичних партій – суб'єктів виборчого процесу **можуть бути оскаржені до суду** в порядку, визначеному Кодексом адміністративного судочинства України (ч. 9 ст. 108).

Суд має **невідкладно** повідомити відповідну ОВК **про відкриття провадження** у справі та про ухвалене судом рішення (ч. 10 ст. 108). Якщо судом прийнято до провадження адміністративний позов із того ж питання та з тих же підстав, з яких подано скаргу до ОВК, комісія після отримання повідомлення суду повертає таку скаргу суб'єкту звернення без розгляду **не пізніше наступного дня** з дня отримання повідомлення суду із зазначенням **підстав її повернення** (ч. 11 ст. 108).

→ ХТО МОЖЕ ПОСКАРЖИТИСЬ ДО ОВК?

СУБ'ЄКТ ЗВЕРНЕННЯ ЗІ СКАРГОЮ (Ч. 1 СТ. 108)	ОСОБЛИВОСТІ
кандидат у депутати	zareєстрований у встановленому Законом порядку
партія - суб'єкт виборчого процесу	в особі її керівника, представника партії у ЦВК, уповноваженої особи партії чи іншої особи*, уповноваженої рішенням центрального керівного органу партії
виборець	чиї особисті виборчі права або охоронювані законом інтереси щодо участі у виборчому процесі, у тому числі на участь у роботі виборчої комісії чи на здійснення спостереження, порушено рішенням, дією чи бездіяльністю суб'єкта оскарження
виборча комісія	утворена відповідно до Закону (до ОВК може поскаржитись ДВК)
довірена особа кандидата у депутати	
офіційний спостерігач	

*Керівник партії, уповноважена особа чи представник партії у ЦВК, довірена особа кандидата у депутати діють як представник відповідної партії або кандидата у депутати без додаткового уповноваження.

Документом, що підтверджує їх повноваження, є відповідне посвідчення, видане в порядку, встановленому Законом (ч. 3 ст. 108).

→ В ЯКІ СТРОКИ МОЖНА ПОСКАРЖИТИСЬ ДО ОВК ТА КОЛИ ОВК РОЗГЛЯНЕ СКАРГУ?

СКАРГА	ПОДАЄТЬСЯ	РОЗГЛЯДАЄТЬСЯ
щодо порушення, яке мало місце до дня виборів	протягом п'яти днів після дня прийняття рішення, вчинення дії чи бездіяльності*, але не пізніше ніж за 22 години дня , що передує дню виборів (ч. 1, 2 ст. 109)	у дводенний строк з дня її отримання**, але не пізніше 24 години дня , що передує дню голосування
щодо рішень, дій чи бездіяльності виборчої комісії, членів цих комісій, що мали місце у день голосування, під час підрахунку голосів на виборчій дільниці	у дводенний строк з дня прийняття рішення, вчинення дії або бездіяльності (ч. 3 ст. 109)	у дводенний строк з дня її подання

* Днем вчинення бездіяльності вважається останній день строку, в який мала бути, однак не була вчинена дія, передбачена законом (ч. 4 ст. 109)

** Днем подання скарги вважається день фактичного отримання скарги ОВК (ч. 5 ст. 109).

ВАЖЛИВО !

Строк подання скарги **продовженню або поновленню не підлягає**, крім випадку повторного подання скарги після усунення її недоліків **не пізніше наступного дня** після дня її повернення ОВК без розгляду (ч. 6 ст. 109). **Зміна або уточнення** суб'єктом звернення зі скаргою вимог під час розгляду скарги, викликані виявленням обставин, не відомих раніше скаржнику, **не вважається новою скаргою** і не підлягає встановленим обмеженням строків (ч. 7 ст. 109).

При цьому скаржник **повинен довести**, що обставини, які зумовили зміну або уточнення його вимог, **не були відомі йому на момент звернення зі скаргою** (п.п. 5 п. 4.3 П. 133).

У разі надходження скарги засобами **електронної пошти** (в електронній формі) вона опрацьовується ОВК **після надходження цієї скарги** у письмовій (паперовій) формі. Днем подання такої скарги вважається день отримання скарги виборчою комісією у письмовій (паперовій) формі (п. 6.10 П. 133).

→ ЯК МАЄ БУТИ ОФОРМЛЕНА СКАРГА ДО ОВК?

На засіданні ОВК розглядається скарга оформлена належним чином у відповідності до вимог ст. 110.

Скарга до ОВК повинна бути **у письмовій формі** та містити (ч. 1 ст. 110):

1. назву ОВК, до якої вона подається;
2. прізвище, ім'я, по батькові або найменування суб'єкта звернення зі скаргою, а також його статус (п. 6.3 П. 133)
3. місце проживання або поштову адресу суб'єкта звернення;
4. номер засобу зв'язку суб'єкта звернення зі скаргою, адресу електронної пошти, якщо такі є;
5. прізвище, ім'я, по батькові або найменування суб'єкта оскарження;
6. місце проживання або поштову адресу суб'єкта оскарження;
7. номер засобу зв'язку суб'єкта оскарження, адресу електронної пошти, якщо такі є;
8. суть порушеного питання;
9. виклад обставин і зазначення доказів, якими суб'єкт звернення зі скаргою обґрунтовує свої вимоги;
10. чітко сформульовані вимоги із зазначенням суті рішення, ухвалення якого вимагається від ОВК;
11. перелік документів і матеріалів, що додаються;
12. зазначення заінтересованих осіб, яких суб'єкт звернення зі скаргою вважає за потрібне залучити до розгляду скарги;
13. підпис суб'єкта звернення зі скаргою чи особи, яка його представляє, із зазначенням дати підписання.

До скарги додаються:

її копії, письмові докази, зазначені у скарзі, в оригіналі або в засвідченій у встановленому порядку копії (ч. 6 ст. 112), копії усіх документів, що приєднуються до неї. Письмові докази подаються в оригіналі або в засвідченій у встановленому порядку копії (п. 6.7 П. 133).

Кількість копій має дорівнювати **кількості суб'єктів оскарження та заінтересованих осіб**, зазначених у скарзі (ч. 3 ст. 110).

→ ХТО ПІДПISУЄ СКАРГУ ВІД ІМЕНІ ПАРТІЇ, ВИБОРЧОЇ КОМІСІЇ, КАНДИДАТИ В ДЕПУТАТИ?

Скарга оформлена належним чином має бути обов'язково підписаною.

Скарга від імені партії підписується

- керівником партії, або
 - представником партії у ЦВК, або
 - уповноваженою особою партії, або
 - іншою особою, уповноваженою рішенням центрального керівного органу партії,
- із засвідченням підпису **печаткою партії** (п. 6.5 П. 133).

До скарги додається **оригінал** або засвідчена відповідно до законодавства **копія посвідчення** або іншого документа, **що підтверджує повноваження особи**, яка її подає.

При цьому керівник партії діє як представник відповідної партії без додаткового уповноваження.

Скарга від імені ДВК підписується

- головуєчим на засіданні комісії, на якому приймалося рішення про звернення із скаргою, із засвідченням підпису **печаткою комісії**.

До скарги додається відповідне **рішення комісії** (п. 6.6 П. 133).

Скарга від імені кандидата у депутати, зареєстрованого в одномандатному окрузі, підписується

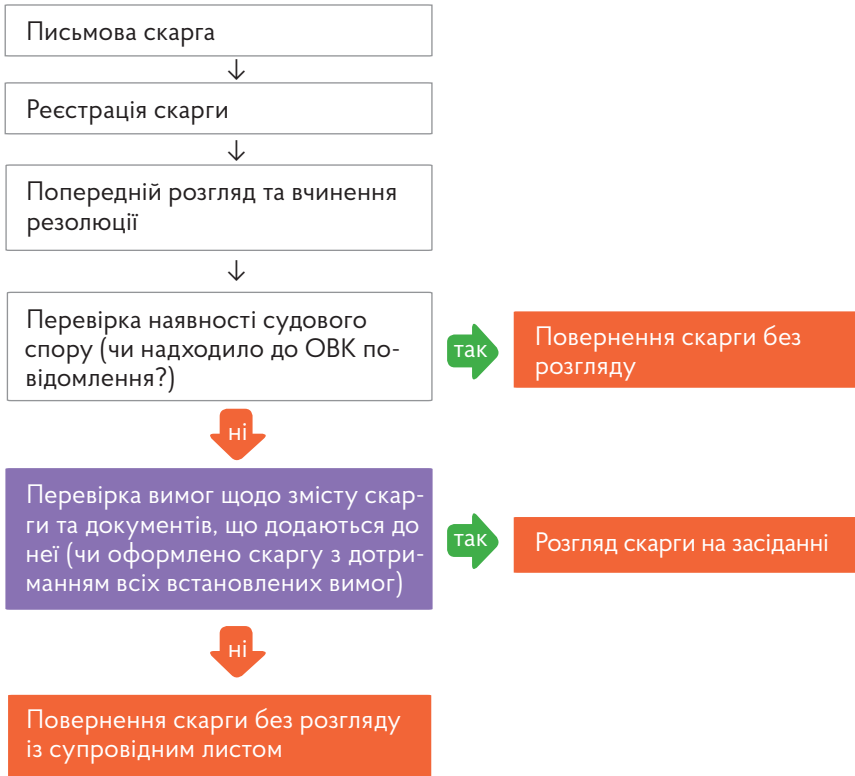
- довіреною особою кандидата у депутати.

В такій скарзі **також зазначаються** прізвище, ім'я та по батькові, місце проживання або місцезнаходження (поштова адреса), вид та номер засобів зв'язку **кандидата у депутати, в інтересах якого подається скарга**.

При цьому в разі подання скарги до ОВК довіреною особою особисто, вона пред'являє посвідчення довіреної особи, видане в установленому Законом порядку. В інших випадках до скарги додається засвідчена відповідно до законодавства копія посвідчення довіреної особи (п. 6.4 П. 133).

ЯКИЙ ПОРЯДОК РОЗГЛЯДУ СКАРГ ОВК?

(БЛОК-СХЕМА)

1.1

Скарга у письмовій формі приймається та реєструється в **журналі** реєстрації документів, заяв і скарг (п. 5.2. П. 350):

- головою комісії;
- заступником голови комісії;
- секретарем комісії;
- іншим визначеним рішенням комісії членом

1.2

Голова (в разі його відсутності - заступник голови) комісії попередньо розглядає скаргу та **вчиняє резолюцію** щодо її виконання (п. 5.8 П. 350)

1.3

ОВК **перевіряє**, чи оформлено скаргу відповідно до вимог статті 110

ТАК

1.3a

Належно оформлена скарга розглядається на засіданні ОВК.

Під час вивчення скарги виборча комісія **встановлює** (п. 7.2 П. 133):

1. чи подано скаргу належним суб'єктом звернення зі скаргою, визначеним Законом;
2. чи віднесено Законом розгляд цієї скарги до повноважень ОВК (належний суб'єкт розгляду скарги);
3. чи дотримано суб'єктом звернення зі скаргою строки оскарження, встановлені Законом.

НІ

1.36

Неналежно оформлена скарга повертається суб'єкту звернення без розгляду із супровідним листом.

Скарга, подана до ОВК, без дотримання вимог ст. 110 та П. 133 підлягає поверненню суб'єкту звернення без розгляду, та може бути повернута без розгляду із супровідним листом за підписом голови або заступника голови комісії не пізніше як на наступний день після дня надходження скарги, а скарга, подана напередодні дня голосування, в день голосування чи наступного дня, - невідкладно (п. 6.8 П. 133).

ВАЖЛИВО !

При поверненні скарги без розгляду зазначається вичерпний перелік недоліків, які перешкоджають розгляду скарги, і вказується на можливість повторного звернення із скаргою, оформленою відповідно до вимог статті 110, у передбачені Законом строки (ч. 2 ст. 111).

При повторному поданні скарги з невиправленими недоліками або з допущенням нових недоліків ОВК приймає рішення про залишення її без розгляду по суті (ч. 3 ст. 111).

РІШЕННЯ ЗА РЕЗУЛЬТАТОМ РОЗГЛЯДУ СКАРГ

За результатами розгляду скарги ОВК на своєму засіданні ухвалює рішення

у формі постанови (п. 10.1 П. 133)

про
РОЗГЛЯД СКАРГИ ПО СУТІ

про залишення скарги
БЕЗ РОЗГЛЯДУ ПО СУТІ,
якщо вона

- подана неналежним суб'єктом звернення зі скаргою,
- до неналежного суб'єкта розгляду скарги,
- з порушенням строків оскарження (п. 10.2 П. 133).

Під час **РОЗГЛЯДУ СКАРГИ ПО СУТІ** виборча комісія **вирішує:**

ЩОДО РІШЕННЯ СУБ'ЄКТА ОСКАРЖЕННЯ (П. 10.3 П. 133)	ЩОДО ДІЇ (БЕЗДІЯЛЬНОСТІ) СУБ'ЄКТА ОСКАРЖЕННЯ (П. 10.4 П. 133)
<ol style="list-style-type: none"> 1. чи мало місце прийняття оскаржуваного рішення суб'єктом оскарження; 2. чи було оскаржуване рішення прийнято суб'єктом оскарження на законних підставах; 3. чи було оскаржуване рішення прийнято в межах повноважень та відповідно до визначеної законом процедури; 4. які правові норми належить застосувати до цих правовідносин; 5. чи належить задовольнити кожну з вимог суб'єкта звернення, чи відмовити в їх задоволенні; 6. чи належить поновити порушені права чи законні інтереси суб'єкта звернення іншим способом; 7. які рішення слід зобов'язати прийняти чи які дії, що впливають із факту скасування рішення, вчинити. 	<ol style="list-style-type: none"> 1. (бездіяльність) суб'єкта оскарження; 2. чи оскаржувана дія (бездіяльність) здійснювалась (вчинялась) суб'єктом оскарження на законних підставах; 3. які правові норми належить застосувати до цих правовідносин; 4. чи належить задовольнити кожну з вимог суб'єкта звернення, чи відмовити в їх задоволенні; 5. чи належить поновити порушені права чи законні інтереси суб'єкта звернення іншим способом; 6. які рішення слід зобов'язати прийняти чи які дії, що впливають із факту визнання оскаржених дій чи бездіяльності протиправними, вчинити.

Під час **РОЗГЛЯДУ СКАРГИ ПО СУТІ** виборча комісія **може** (ч. 4 ст. 113):

ЗАДОВОЛЬНИТИ СКАРГУ ПОВНІСТЮ АБО ЧАСТКОВО ТА ПРИЙНЯТИ РІШЕННЯ (Ч. 5 СТ. 113):	ВІДМОВИТИ В ЗАДОВОЛЕННІ СКАРГИ (Ч. 9 СТ. 113)
<ol style="list-style-type: none"> 1. визнати рішення суб'єкта оскарження чи окремих його положень, дії чи бездіяльність такими, що не відповідають вимогам законодавства про вибори депутатів, порушують виборчі права громадян, права та законні інтереси суб'єкта виборчого процесу; 2. скасувати рішення; 3. зобов'язати суб'єкта оскарження здійснити дії, передбачені законодавством, що регулює організацію та порядок проведення виборів депутатів; 4. зобов'язати суб'єкта оскарження утриматися від вчинення певних дій; 5. поновити іншим способом порушені виборчі права громадян, права та законні інтереси суб'єкта виборчого процесу; 6. зобов'язати суб'єкта оскарження здійснити передбачені законодавством, що регулює організацію та порядок проведення виборів депутатів, дії, які впливають із факту скасування рішення, визнання оскаржених дій або бездіяльності протиправними. 	<p>якщо ОВК встановить, що рішення, дії або бездіяльність суб'єкта оскарження вчинені відповідно до закону, в межах повноважень, передбачених законом, і не порушують виборчі права суб'єкта звернення зі скаргою.</p>

ВАЖЛИВО !

На підставі скарги або рішення суду ОВК може (ч. 8 ст. 113):

- 1) скасувати рішення ДВК та зобов'язати її повторно розглянути порушене питання;
- 2) скасувати рішення ДВК та прийняти рішення по суті питання.

Копія рішення ОВК за результатами розгляду скарги видається чи надсилається невідкладно (ч. 10 ст. 113):

- суб'єкту звернення зі скаргою,
- суб'єкту оскарження,
- заінтересованим особам,
- іншому суб'єкту, про якого йдеться у рішенні.

Рішення ОВК за результатами розгляду скарги повинно бути справедливим, **законним і обґрунтованим** (ч. 1 ст. 113). Якщо у скарзі **заявлено дві або більше вимог**, виборча комісія повинна дати **правову оцінку кожній з них** (п. 10.6 П. 133).

КОГО ЗАПРОШУЮТЬ НА ЗАСІДАННЯ ЩОДО РОЗГЛЯДУ СКАРГИ?

Розгляд скарги ОВК здійснюється з обов'язковим своєчасним повідомленням **про час і місце розгляду скарги** по телефону з обов'язковим фіксуванням такої дії відповідною службовою особою ОВК окремою письмовою довідкою, яка долучається до справи (протоколу) відповідного засідання ОВК, рекомендованою телеграмою, телефонограмою, факсимільним повідомленням, засобами електронної пошти (ч. 9 ст. 111, п. 7.9 П. 133).

1. суб'єкта звернення із скаргою,
2. суб'єкта оскарження,
3. інших заінтересованих осіб.

Неприбуття на розгляд скарги осіб, які були належним чином повідомлені про нього, не перешкоджає розгляду скарги.

Копії скарги та доданих до неї документів **надаються** суб'єкту оскарження та заінтересованим особам **заздалегідь**, а в разі неможливості - **не пізніше початку** розгляду скарги.

Суб'єкт оскарження має право подати **письмові пояснення** по суті скарги, які беруться до розгляду ОВК (ч. 10 ст. 111).

→ ДОКАЗИ ПІД ЧАС РОЗГЛЯДУ СКАРГ

Доказами, що мають значення для правильного розгляду скарги, можуть бути (ч. 1 ст. 112):

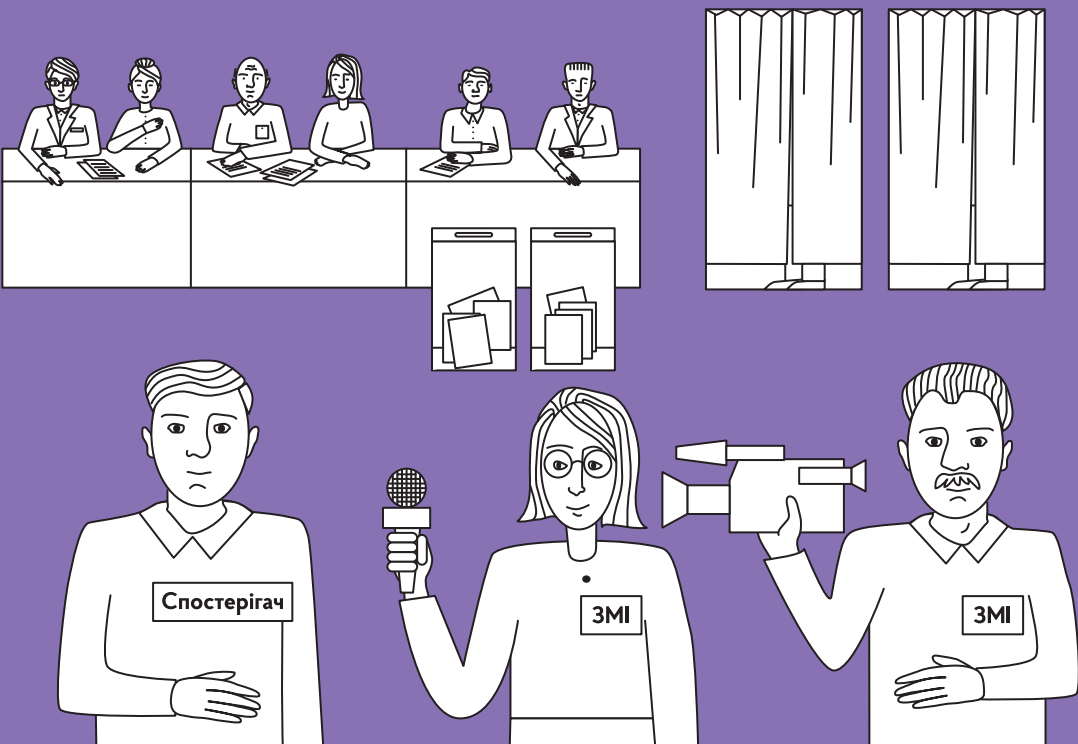
- письмові документи і матеріали (в тому числі електронні), які містять відомості про обставини, що мають значення для розгляду скарги;
- письмові пояснення суб'єктів виборчого процесу, посадових і службових осіб органів виконавчої влади, органів влади Автономної Республіки Крим, органів місцевого самоврядування, підприємств, закладів, установ і організацій, отримані на вимогу членів виборчої комісії на виконання повноважень комісії;
- письмові і речові докази;
- висновки експертів, надані письмово на запит виборчої комісії - суб'єкта розгляду скарги, суб'єкта звернення зі скаргою або суб'єкта оскарження. Докази виборчій комісії надають суб'єкт звернення зі скаргою, суб'єкт оскарження, заінтересовані особи. ОВК може звернутись із запитом по додаткові докази за власною ініціативою або за зверненням суб'єкта звернення, суб'єкта оскарження, заінтересованих осіб (ч. 2 ст. 112).

→ ПЕРЕВІРКА ОБСТАВИН, ВИКЛАДЕНИХ У СКАРЗІ ПРАВООХОРОННИМИ ОРГАНАМИ

Якщо ОВК при розгляді скарги визнає необхідним **проведення перевірки зазначених у скарзі обставин правоохоронними органами**, відповідні правоохоронні органи за зверненням ОВК перевіряють ці обставини та вживають відповідних заходів щодо припинення порушення законодавства **у 3-денний строк з дня отримання** звернення ОВК, а якщо таке звернення отримано ними **менше ніж за 3 дні** до дня голосування, у день голосування чи в наступний за ним день, - **невідкладно**.

Про наслідки перевірки та вжиті заходи відповідні органи повідомляють виборчу комісію, яка до них звернулася (ч. 8 ст. 111).

ОФІЦІЙНІ СПОСТЕРІГАЧІ

ОФІЦІЙНІ СПОСТЕРІГАЧІ

Категорії офіційних спостерігачів на виборах депутатів, які

можуть брати участь у виборчому процесі (національні):

- офіційний спостерігач від політичних партій,
- офіційний спостерігач від кандидата у депутати,
- офіційний спостерігач від громадської організації;

можуть вести спостереження за ходом виборчого процесу (міжнародні):

- офіційний спостерігач від міжнародної організації,
- офіційний спостерігач від іноземної організації.

Офіційним спостерігачем від політичної партії, кандидата у депутати чи громадської організації може бути **виборець**, тобто **громадянин України**, якому на день виборів виповнилося **18 років** та він **не є визнаним судом недієздатним**.

НЕ МОЖЕ БУТИ офіційним спостерігачем:

1. від політичної партій, кандидатів у депутати та громадських організацій:
 - член виборчої комісії,
 - посадова особа органів виконавчої влади,
 - посадова особа органів суду,
 - посадова особа правоохоронних органів,
 - посадова особа органів влади Автономної Республіки Крим,
 - посадова особа органів місцевого самоврядування;
 - військовослужбовець,
 - особа, яка проходить альтернативну (невійськову) службу;
2. від іноземних держав, міжнародних організацій:
 - особа, яка є громадянином (підданим) держави, визнаної Верховною Радою України державою-агресором або державою-окупантом;
 - особа, пропозиції стосовно якої ініційовано або внесено державою, визнаною Верховною Радою України державою-агресором або державою-окупантом.

РЕЄСТРАЦІЯ ОФІЦІЙНИХ СПОСТЕРІГАЧІВ

ОФІЦІЙНИЙ СПОСТЕРІГАЧ ВІД:	РЕЄСТРУЄТЬСЯ ОВК ЗА ПОДАННЯМ (Ч. 5 СТ. 78)
політичної партії	уповноваженої особи політичної партії у відповідному одномандатному виборчому або загальнодержавному багатомандатному виборчому окрузі
кандидата у депутати	кандидата у депутати у цьому одномандатному виборчому окрузі
громадської організації	керівника відповідної громадської організації

→ РЕЄСТРАЦІЯ ОФІЦІЙНИХ СПОСТЕРІГАЧІВ

Подання про реєстрацію офіційних спостерігачів вноситься до ОВК **не пізніше як за п'ять днів** до дня голосування.

Таке подання повинно містити (ч. 6, 7 ст. 78):

- прізвища, імена, по батькові офіційних спостерігачів,
- їх громадянство,
- дати народження,
- місце проживання та адреси житла,
- місце роботи та посади (заняття),
- номери контактних телефонів.

До подання додаються

- заяви про згоду цих осіб бути офіційними спостерігачами відповідного суб'єкта
- ксерокопії першої та другої сторінок паспорта громадянина України або ксерокопія тимчасового посвідчення громадянина України.

До подання від громадської організації додається також копія рішення ЦВК про дозвіл мати офіційних спостерігачів під час виборів депутатів.

ОВК здійснює реєстрацію офіційних спостерігачів у відповідному одномандатному виборчому окрузі та видає їм посвідчення **не пізніше наступного дня** після внесення подання (ч. 8 ст. 78).

ПІДСТАВИ ДЛЯ ВІДМОВИ у реєстрації офіційного спостерігача (ч. 7 ст. 78):

- особі/кандидатурі офіційного спостерігача менше 18 років,
- особа/кандидатура офіційного спостерігача не є громадянином України,
- особа/кандидатура офіційного спостерігача є членом виборчої комісії,
- особа/кандидатура офіційного спостерігача є посадовою особою органів виконавчої влади, суду, правоохоронних органів, органів влади АР Крим, органів місцевого самоврядування,
- особа/кандидатура офіційного спостерігача є військовослужбовцем,
- особа/кандидатура офіційного спостерігача проходить альтернативну (невійськову) службу,
- не дотримано вимог щодо форми, змісту та комплектності документів подання про реєстрацію офіційних спостерігачів,
- подання подано неналежним суб'єктом виборчого процесу,
- подання подано з порушенням строків, встановлених Законом,
- громадська організація - суб'єкт подання кандидатури офіційного спостерігача не отримала дозвіл ЦВК мати офіційних спостерігачів під час виборів народних депутатів.

Уповноважена особа партії, кандидат у депутати в одномандатному виборчому окрузі або керівник громадської організації **має право відкликати офіційного спостерігача**, звернувшись з письмовою заявою до відповідної ОВК про припинення його повноважень, і подати документи для реєстрації офіційним спостерігачем іншої особи в порядку, встановленому статтею 78.

Офіційний спостерігач має право у будь-який час звернутися до ОВК **із заявою про складення своїх повноважень**.

На підставі такої заяви ОВК **приймає рішення** про скасування реєстрації офіційного спостерігача, копія якого надається або направляється відповідно уповноваженій особі політичної партії або кандидату у депутати в одномандатному виборчому окрузі чи керівнику відповідної громадської організації.

ПРАВА ТА ОБОВ'ЯЗКИ ОФІЦІЙНИХ СПОСТЕРІГАЧІВ

ОФІЦІЙНІ СПОСТЕРІГАЧІ МАЮТЬ ПРАВО (Ч. 9 СТ. 78)	 ОФІЦІЙНІ СПОСТЕРІГАЧІ НЕ МАЮТЬ ПРАВА (Ч. 10 СТ. 78)
<p>перебувати на ВД під час голосування, спостерігати з будь-якої відстані за діями членів виборчої комісії, у тому числі під час видачі виборчих бюлетенів виборцям і підрахунку голосів, не заважаючи членам виборчої комісії фізично;</p>	<p>безпідставно втручатися в роботу виборчої комісії, чинити дії, що порушують законний хід виборчого процесу або неправомірно заважають членам виборчої комісії здійснювати свої повноваження;</p>
<p>робити фото- та кінозйомки, аудіо- та відеозаписи, не порушуючи при цьому таємниці голосування;</p>	<p>заповнювати замість виборця (у тому числі і на його прохання) виборчий бюлетень;</p>
<p>бути присутнім при видачі виборчих бюлетенів членам ДВК, у тому числі для організації голосування виборців за місцем перебування, та при проведенні такого голосування;</p>	<p>бути присутнім при заповненні виборцем виборчого бюлетеня у кабіні (кімнаті) для таємного голосування або іншим чином порушувати таємницю голосування.</p>
<p>бути присутнім з дотриманням вимог Закону на засіданнях ДВК та ОВК, у тому числі під час підрахунку голосів виборців на виборчій дільниці та встановленні підсумків голосування;</p>	
<p>звертатися із заявою чи скаргою до відповідної виборчої комісії, інших державних органів чи до суду щодо усунення порушень Закону в разі їх виявлення;</p>	
<p>складати акт про виявлення порушення Закону, що підписується офіційним спостерігачем та не менш як 2 виборцями, які</p>	

засвідчують факт цього порушення, із зазначенням їх прізвищ, імен, по батькові, місця проживання та адреси житла, та подавати його до відповідної виборчої комісії чи до суду;	
вживати необхідних заходів в межах законодавства щодо припинення протиправних дій під час голосування та підрахунку голосів виборців на ВД;	
отримувати копії протоколів про передачу виборчих бюлетенів, про підрахунок голосів і встановлення підсумків голосування та інших документів у випадках, передбачених Законом;	
реалізовувати інші права, передбачені Законом для офіційних спостерігачів.	

→ ЯКЩО ОФІЦІЙНИЙ СПОСТЕРІГАЧ ВТРУЧАЄТЬСЯ В РОБОТУ ОВК?

У разі порушення офіційним спостерігачем вимог Закону, зокрема ч. 10 ст. 78, ОВК робить йому

ПОПЕРЕДЖЕННЯ

(слід звернути увагу, що попередження оформлюється рішенням ОВК).

У випадку повторного або грубого порушення ОВК може позбавити його права бути присутнім на своєму засіданні у порядку, встановленому Законом, а саме:

ОВК може прийняти мотивоване рішення про позбавлення права присутності на своєму засіданні офіційного спостерігача, проголосувавши за таке рішення не менше ніж двома третинами голосів від складу комісії (ч. 5 ст. 34).

Таке рішення може бути оскаржене офіційним спостерігачем до суду (ч. 11 ст. 78).

МІЖНАРОДНІ СПОСТЕРІГАЧІ

Офіційні спостерігачі від іноземних держав, міжнародних організацій здійснюють спостереження **самостійно і незалежно** (ч. 7, ст. 79) як на території України, так і на закордонних виборчих дільницях (ч. 5 ст. 79).

Офіційні спостерігачі від іноземних держав, міжнародних організацій **реєструються ЦВК** (ч. 1 ст. 79).

Міністерство закордонних справ України, інші органи виконавчої влади, органи влади Автономної Республіки Крим, органи місцевого самоврядування та виборчі комісії **сприяють** офіційним спостерігачам від іноземних держав, міжнародних організацій у здійсненні ними повноважень (ч. 8 ст. 79).

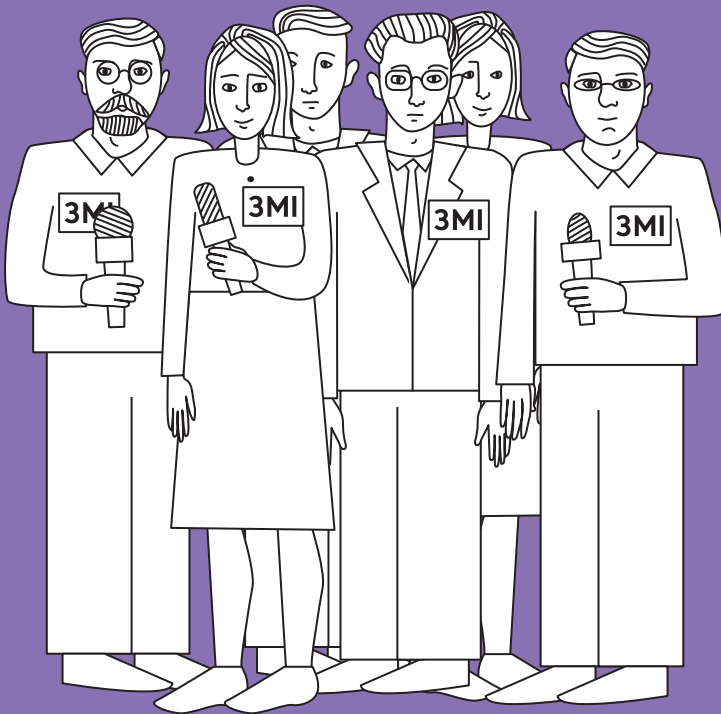
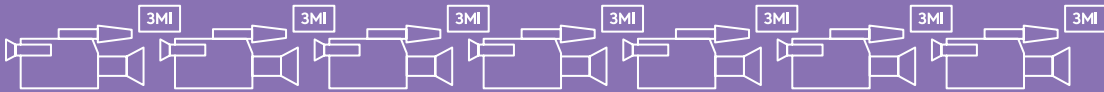
Громадяни України або іноземці чи особи без громадянства, **які володіють українською мовою**, можуть супроводжувати **zareєстрованих офіційних спостерігачів** від іноземних держав і міжнародних організацій на території виборчих дільниць та під час засідань виборчих комісій виключно **для виконання функцій перекладача** - не більше 1 особи з кожним офіційним спостерігачем (ч. 3 ст. 79).

МІЖНАРОДНІ СПОСТЕРІГАЧІ МАЮТЬ ПРАВО (ч. 6 СТ. 79)	❌ МІЖНАРОДНІ СПОСТЕРІГАЧІ НЕ МАЮТЬ ПРАВА (ч. 10 СТ. 79)
бути присутнім на зустрічах кандидатів у депутати, уповноважених осіб партій з виборцями, на передвиборних зборах, мітингах, засіданнях виборчих комісій;	втручатися в роботу виборчої комісії, чинити дії, що порушують законний хід виборчого процесу або неправомірно заважають членам виборчої комісії здійснювати свої повноваження;
знайомитися з матеріалами передвиборної агітації;	заповнювати замість виборця (у тому числі і на його прохання) виборчий бюле-

МІЖНАРОДНІ СПОСТЕРІГАЧІ МАЮТЬ ПРАВО (Ч. 6 СТ. 79)	 МІЖНАРОДНІ СПОСТЕРІГАЧІ НЕ МАЮТЬ ПРАВА (Ч. 10 СТ. 79)
<p>робити фото- та кінозйомки, аудіо- та відеозаписи, не порушуючи при цьому таємниці голосування;</p>	<p>тень* або іншим чином порушувати таємницю голосування та використовувати свій статус у діяльності, не пов'язаній зі спостереженням за ходом виборчого процесу.</p>
<p>отримувати копії протоколів про прийняття ОВК виборчих бюлетенів, передачу ДВК виборчих бюлетенів, про підрахунок голосів виборців і встановлення підсумків голосування та інших документів у випадках, передбачених Законом;</p>	<p><i>*Це обмеження поширюється і на осіб, які відповідно до частини третьої цієї статті супроводжують офіційних спостерігачів, під час безпосередньої роботи з офіційним спостерігачем від іноземної держави, міжнародної організації.</i></p>
<p>після проведення виборів публічно висловлювати свої пропозиції щодо організації проведення виборів депутатів та вдосконалення законодавства України з урахуванням міжнародного досвіду, проводити прес-конференції з додержанням вимог законодавства України;</p>	
<p>утворювати разом з іншими спостерігачами від іноземних держав, міжнародних організацій тимчасові групи офіційних спостерігачів для координації своєї діяльності в межах повноважень, передбачених Законом, з інформуванням про це протягом одного дня ЦВК.</p>	

ЗАСОБИ МАСОВОЇ ІНФОРМАЦІЇ

ЗМІ

Підготовка і проведення виборів депутатів здійснюються **публічно і відкрито** (ч. 1 ст. 13). ЗМІ зобов'язані об'єктивно висвітлювати хід підготовки і проведення виборів.

Представникам ЗМІ **гарантується безперешкодний доступ** на всі публічні заходи, пов'язані з виборами.

Виборчі комісії, в т.ч. і ОВК, органи виконавчої влади, посадові і службові особи цих органів **зобов'язані** в межах своїх повноважень **надавати ЗМІ інформацію** щодо підготовки і проведення виборів депутатів (ч. 4 ст. 13)

ПРЕДСТАВНИКИ ЗМІ МАЮТЬ ПРАВО	 ПРЕДСТАВНИКИ ЗМІ НЕ МАЮТЬ ПРАВА
здійснювати спостереження за перебігом виборчого процесу, не втручаючись в роботу виборчих комісій;	втручатися в роботу ОВК;
здійснювати письмові, аудіо- та відеозаписи із застосуванням необхідних технічних засобів (ч. 1 ст. 25 Закону “Про інформацію”);	порушувати таємницю голосування.
отримувати інформацію щодо підготовки і проведення виборів народних депутатів України (ч. 4 ст. 13);	
бути присутніми на засіданні виборчих комісій без дозволу чи запрошення на виборчій дільниці у день голосування без дозволу чи запрошення не більше 2 представників від одного ЗМІ одночасно.	

ПРЕСА PRESS

Представник ЗМІ **повинен пред'явити один з таких документів:**

- редакційне посвідчення;
- посвідчення журналіста, видане Національною спілкою журналістів України;
- посвідчення журналіста, видане медіа-профспілкою;
- прес-карта інших журналістських організацій.

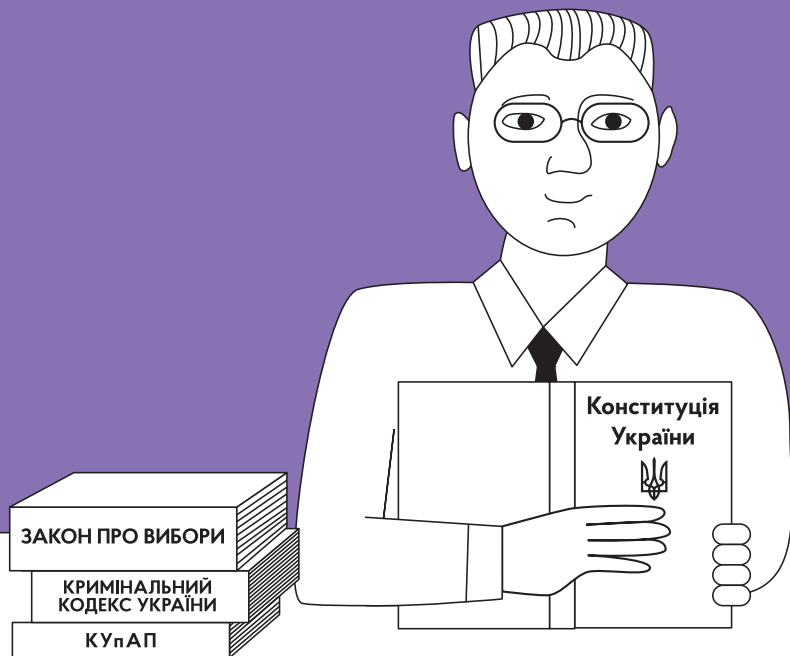
Форми таких посвідчень не встановлені - вони можуть бути у довільній формі

ВАЖЛИВО !

Посвідчення без фотокартки дійсне лише за умови пред'явлення документа, що посвідчує особу, наприклад, паспорта громадянина України.

ВІДПОВІДАЛЬНІСТЬ ЗА ПОРУШЕННЯ ЗАКОНОДАВСТВА ПРО ВИБОРИ НАРОДНИХ ДЕПУТАТІВ

ВІДПОВІДАЛЬНІСТЬ ЗА ПОРУШЕННЯ ЗАКОНОДАВСТВА ПРО ВИБОРИ НАРОДНИХ ДЕПУТАТІВ

Особи, **винні** в порушенні законодавства про вибори народних депутатів України, **притягаються** до (ст. 114):

- кримінальної,
- адміністративної
- іншої відповідальності

в порядку, встановленому законом.

→ ПРИТЯГНЕННЯ ДО КРИМІНАЛЬНОЇ ВІДПОВІДАЛЬНОСТІ

ВИДИ ЗЛОЧИНІВ ПРОТИ ВИБОРЧИХ ПРАВ ГРОМАДЯН:

- перешкоджання здійсненню виборчого права, роботі виборчої комісії чи діяльності офіційного спостерігача (ст. 157 ККУ);
- надання неправдивих відомостей до органу ведення ДРВ або фальсифікація виборчих документів, підсумків голосування або відомостей ДРВ (ст. 158 ККУ);
- незаконне надання або отримання виборчого бюлетеня, голосування виборцем більше ніж один раз (ст. 158-1 ККУ);
- незаконне знищення виборчої документації (ст. 158-2 ККУ);
- порушення таємниці голосування (ст. 159 КК України);
- підкуп виборця (ст. 160 ККУ).

ВАЖЛИВО !

За злочини проти виборчих прав громадян застосовуються покарання у вигляді обмеження або позбавлення волі на різні строки, іноді з позбавленням права обіймати певні посади на певні терміни.

→ ПРИТЯГНЕННЯ ДО АДМІНІСТРАТИВНОЇ ВІДПОВІДАЛЬНОСТІ

НОРМА ЧИННОГО ЗАКОНОДАВСТВА	ЗМІСТ ПРАВОПОРУШЕННЯ	ВІДПОВІДАЛЬНІСТЬ ЗА ПРАВОПОРУШЕННЯ, РОЗМІР ШТРАФУ
ст. 212-8. Кодексу України про адміністративні правопорушення	Порушення права громадянина на ознайомлення зі списком виборців	Від 170 до 510 грн.
ст. 212-10. Кодексу України про адміністративні правопорушення	Здійснення передвиборної агітації особою, участь якої у передвиборній агітації заборонена	Для громадян: від 510 до 850 грн. Для посадових осіб: від 850 до 1360 грн.
ст. 212-17. Кодексу України про адміністративні правопорушення	Ненадання копії виборчого протоколу	Від 340 до 1700 грн.
ст. 212-18. Кодексу України про адміністративні правопорушення	Невиконання рішень виборчої комісії	На громадян від 255 до 425 грн., На посадових осіб від 510 до 850 грн.
Ст. 212-19. Кодексу України про адміністративні правопорушення	Відмова у звільненні члена виборчої комісії від виконання виробничих чи службових обов'язків	Від 340 до 850 грн.
Ст. 212-19. Кодексу України про адміністративні правопорушення	Звільнення члена виборчої комісії з роботи або переведення його на нижчу посаду з підстав, пов'язаних із виконанням його обов'язків у виборчій комісії	Від 1020 до 1700 грн.
Ст. 212-20. Кодексу України про адміністративні правопорушення	Порушення порядку опублікування документів, пов'язаних з підготовкою і проведенням виборів	Від 170 до 340 грн.

ВИБОРКОМ

СИСТЕМА ОН-ЛАЙН НАВЧАННЯ ЧЛЕНІВ ВИБОРЧИХ КОМІСІЙ
VYBORKOM.ORG

Якщо ви хочете покращити свої знання щодо організації виборчого процесу або знайти відповіді на питання – скористайтесь системою он-лайн навчання «ВИБОРКОМ» vyborkom.org. Складові системи:

- 1 Модуль он-лайн навчання**, який дозволяє пройти навчання он-лайн за допомогою відеолекцій, текстових інструкцій та інфографіки, а також перевірити свої знання за допомогою тестів.
- 2 Бібліотека**, що містить збірник законодавчих і підзаконних актів, а також форми і зразки складання документів виборчих комісій.
- 3 Підсистема «Питання-відповідь»**, якою можна скористатись у разі, якщо ви шукаєте вихід із нестандартної ситуації.

Система є відкритою для всіх користувачів. Доступ до матеріалів системи безкоштовний.

ОНЛАЙН КУРСИ

03. Територіальні організації виборів. Система виборчих комісій (10-15)
У цій темі ви дізнаєтесь, як утворюються виборчі округи та виборчі дільниці, зрозумієте взаємозв'язок між виборчими комісіями на прикладі встановлення підмісних голосування та результату виборів.

04. Статус виборчих комісій та членів виборчих комісій (10-15)
Тема організована на зменшення племінності; вибори як кемп'ейн а виборчі різниці; туди, грава та обов'язки виборчих комісій і членів виборчих комісій, встановлення виборчих комісій.

05. Організація роботи виборчих комісій (10-15)
В темі розглядаються такі питання як організація і проведення засідань комісії, складання протоколу засідання і поставок виборчих комісії, роль голова та секретаря комісії.

06. Формування списків, списків та місцевих (міст) районного значення (10-15)
У темі детально описаний порядок формування списку місцевих вист районного значення, списків та списків ГЭК та розглянутий процедура підготовки, яка включає винятки на протесті

ЗРАЗКИ ДОКУМЕНТІВ

ПРОТОКОЛ
Засідання Зеленодільської районної виборчої комісії
Зеленодільського району Слобожанської області

7/7 вересня 2015 року

Всього членів комісії: 15 осіб.
Присутні на засіданні: У Грищенко А.В., Люботин К.А., А.П. Микенко Ю.Д., Луговой Цовас С.Л., Данила С.А., Хв Запрошені на засідання Мигуренко П.С.
Присутні на засіданні: пр газети «Голос Зеленодільського району» Мирний П.С.

«ПОГОДЖЕНО»
Голова Великодільської районної виборчої комісії
Данила С.А.

Порядок денний засідання Великодільської районної виборчої комісії

7 вересня 2015 року

1. Про складання присяги членами Великодільської районної виборчої комісії.
2. Про розподіл обов'язків між головою, заступником голови, секретарем та членами Великодільської районної виборчої комісії. Доповідач – заступник голови комісії Лемешко Б.Г.
3. Про виконання членами Великодільської районної виборчої комісії повноважень у виборчій комісії на платній основі. Доповідач – голова комісії Данила С.А.

ВІДЕОЛЕКЦІЇ ЕКСПЕРТІВ

ЗАКОНОДАВСТВО

Питання організації роботи та ведення обліку в виборчих комісіях у виборчих округах і місцевих виборчих округах

2. Метод забезпечення належної організації роботи виборчих комісій і виборчих округів, зокладання до членів виборчих комісій (10 статей 20, 21, 22, 23, 24, 25, 26, 27, 28, 29, 30, 31, 32, 33, 34, 35, 36, 37, 38, 39, 40, 41, 42, 43, 44, 45, 46, 47, 48, 49, 50, 51, 52, 53, 54, 55, 56, 57, 58, 59, 60, 61, 62, 63, 64, 65, 66, 67, 68, 69, 70, 71, 72, 73, 74, 75, 76, 77, 78, 79, 80, 81, 82, 83, 84, 85, 86, 87, 88, 89, 90, 91, 92, 93, 94, 95, 96, 97, 98, 99, 100, 101, 102, 103, 104, 105, 106, 107, 108, 109, 110, 111, 112, 113, 114, 115, 116, 117, 118, 119, 120, 121, 122, 123, 124, 125, 126, 127, 128, 129, 130, 131, 132, 133, 134, 135, 136, 137, 138, 139, 140, 141, 142, 143, 144, 145, 146, 147, 148, 149, 150, 151, 152, 153, 154, 155, 156, 157, 158, 159, 160, 161, 162, 163, 164, 165, 166, 167, 168, 169, 170, 171, 172, 173, 174, 175, 176, 177, 178, 179, 180, 181, 182, 183, 184, 185, 186, 187, 188, 189, 190, 191, 192, 193, 194, 195, 196, 197, 198, 199, 200, 201, 202, 203, 204, 205, 206, 207, 208, 209, 210, 211, 212, 213, 214, 215, 216, 217, 218, 219, 220, 221, 222, 223, 224, 225, 226, 227, 228, 229, 230, 231, 232, 233, 234, 235, 236, 237, 238, 239, 240, 241, 242, 243, 244, 245, 246, 247, 248, 249, 250, 251, 252, 253, 254, 255, 256, 257, 258, 259, 260, 261, 262, 263, 264, 265, 266, 267, 268, 269, 270, 271, 272, 273, 274, 275, 276, 277, 278, 279, 280, 281, 282, 283, 284, 285, 286, 287, 288, 289, 290, 291, 292, 293, 294, 295, 296, 297, 298, 299, 300, 301, 302, 303, 304, 305, 306, 307, 308, 309, 310, 311, 312, 313, 314, 315, 316, 317, 318, 319, 320, 321, 322, 323, 324, 325, 326, 327, 328, 329, 330, 331, 332, 333, 334, 335, 336, 337, 338, 339, 340, 341, 342, 343, 344, 345, 346, 347, 348, 349, 350, 351, 352, 353, 354, 355, 356, 357, 358, 359, 360, 361, 362, 363, 364, 365, 366, 367, 368, 369, 370, 371, 372, 373, 374, 375, 376, 377, 378, 379, 380, 381, 382, 383, 384, 385, 386, 387, 388, 389, 390, 391, 392, 393, 394, 395, 396, 397, 398, 399, 400, 401, 402, 403, 404, 405, 406, 407, 408, 409, 410, 411, 412, 413, 414, 415, 416, 417, 418, 419, 420, 421, 422, 423, 424, 425, 426, 427, 428, 429, 430, 431, 432, 433, 434, 435, 436, 437, 438, 439, 440, 441, 442, 443, 444, 445, 446, 447, 448, 449, 450, 451, 452, 453, 454, 455, 456, 457, 458, 459, 460, 461, 462, 463, 464, 465, 466, 467, 468, 469, 470, 471, 472, 473, 474, 475, 476, 477, 478, 479, 480, 481, 482, 483, 484, 485, 486, 487, 488, 489, 490, 491, 492, 493, 494, 495, 496, 497, 498, 499, 500, 501, 502, 503, 504, 505, 506, 507, 508, 509, 510, 511, 512, 513, 514, 515, 516, 517, 518, 519, 520, 521, 522, 523, 524, 525, 526, 527, 528, 529, 530, 531, 532, 533, 534, 535, 536, 537, 538, 539, 540, 541, 542, 543, 544, 545, 546, 547, 548, 549, 550, 551, 552, 553, 554, 555, 556, 557, 558, 559, 560, 561, 562, 563, 564, 565, 566, 567, 568, 569, 570, 571, 572, 573, 574, 575, 576, 577, 578, 579, 580, 581, 582, 583, 584, 585, 586, 587, 588, 589, 590, 591, 592, 593, 594, 595, 596, 597, 598, 599, 600, 601, 602, 603, 604, 605, 606, 607, 608, 609, 610, 611, 612, 613, 614, 615, 616, 617, 618, 619, 620, 621, 622, 623, 624, 625, 626, 627, 628, 629, 630, 631, 632, 633, 634, 635, 636, 637, 638, 639, 640, 641, 642, 643, 644, 645, 646, 647, 648, 649, 650, 651, 652, 653, 654, 655, 656, 657, 658, 659, 660, 661, 662, 663, 664, 665, 666, 667, 668, 669, 670, 671, 672, 673, 674, 675, 676, 677, 678, 679, 680, 681, 682, 683, 684, 685, 686, 687, 688, 689, 690, 691, 692, 693, 694, 695, 696, 697, 698, 699, 700, 701, 702, 703, 704, 705, 706, 707, 708, 709, 710, 711, 712, 713, 714, 715, 716, 717, 718, 719, 720, 721, 722, 723, 724, 725, 726, 727, 728, 729, 730, 731, 732, 733, 734, 735, 736, 737, 738, 739, 740, 741, 742, 743, 744, 745, 746, 747, 748, 749, 750, 751, 752, 753, 754, 755, 756, 757, 758, 759, 760, 761, 762, 763, 764, 765, 766, 767, 768, 769, 770, 771, 772, 773, 774, 775, 776, 777, 778, 779, 780, 781, 782, 783, 784, 785, 786, 787, 788, 789, 790, 791, 792, 793, 794, 795, 796, 797, 798, 799, 800, 801, 802, 803, 804, 805, 806, 807, 808, 809, 810, 811, 812, 813, 814, 815, 816, 817, 818, 819, 820, 821, 822, 823, 824, 825, 826, 827, 828, 829, 830, 831, 832, 833, 834, 835, 836, 837, 838, 839, 840, 841, 842, 843, 844, 845, 846, 847, 848, 849, 850, 851, 852, 853, 854, 855, 856, 857, 858, 859, 860, 861, 862, 863, 864, 865, 866, 867, 868, 869, 870, 871, 872, 873, 874, 875, 876, 877, 878, 879, 880, 881, 882, 883, 884, 885, 886, 887, 888, 889, 890, 891, 892, 893, 894, 895, 896, 897, 898, 899, 900, 901, 902, 903, 904, 905, 906, 907, 908, 909, 910, 911, 912, 913, 914, 915, 916, 917, 918, 919, 920, 921, 922, 923, 924, 925, 926, 927, 928, 929, 930, 931, 932, 933, 934, 935, 936, 937, 938, 939, 940, 941, 942, 943, 944, 945, 946, 947, 948, 949, 950, 951, 952, 953, 954, 955, 956, 957, 958, 959, 960, 961, 962, 963, 964, 965, 966, 967, 968, 969, 970, 971, 972, 973, 974, 975, 976, 977, 978, 979, 980, 981, 982, 983, 984, 985, 986, 987, 988, 989, 990, 991, 992, 993, 994, 995, 996, 997, 998, 999, 1000.

ПЕРЕВІРКА ЗНАТЬ

Назва : 33. Тренувальна вправа № 2. Утворення виборчих дільниць

Обрати правильні відповіді (можливо кілька правильних відповідей)
1) Як утворити спеціальні виборчі дільниці?

- Ділити територіальні виборчі округи.
- Ділити територіальні виборчі округи на виборчі дільниці.
- Ділити територіальні виборчі округи на виборчі дільниці, враховуючи територіальні особливості.
- Ділити територіальні виборчі округи на виборчі дільниці, враховуючи територіальні особливості та територіальні особливості.
- Ділити територіальні виборчі округи на виборчі дільниці, враховуючи територіальні особливості та територіальні особливості та територіальні особливості.
- Ділити територіальні виборчі округи на виборчі дільниці, враховуючи територіальні особливості та територіальні особливості та територіальні особливості та територіальні особливості.